Дазэрыпэлъэщын къару **1**3Ш

УФ-м и Президент Путин Владимир Урысей Федерацэм и Федеральнэ Зэхуэсым Зэрызыхуигъазэр мы гъэми мыхьэнэшхуэ зиІэт. Зэрыхуа-гъэфэщам хуэдэу, къэрал Іэтащхьэр нэхъыбэу къытеувы ащ ди цыхухэм я псэук эр егъэф эк куучин эр дээ куумрэ. Апхуэдэуи тепсэлъыхьащ ди зыужьыныгъэр зыхуэдэнум, абы дызэрыхуэкІуэну Іэмалхэм, унафэщіхэм, ціыху-бэм къапэщылъ къалэнхэм я хэкіыпізу къилъытэхэм, Правительствэмрэ Парламентым-рэ зэлэжьыпхъэ Іуэхугъуэхэм.

ЗЭІУЩІЭМ хэтащ депутатхэмрэ сенаторхэмрэ, Правительствэм щыщхэр, Конституцэ судым, Суд Нэхъыщхьэм, Арбитраж судым я унафэщІхэр, прокурор нэхъыщхьэр, Хэхакlуэ комиссэм, Къэзыбж палатэм я пашэхэр, Урысей Федерацэм и Жылагъуэ палатэм, Къэрал Советым хэтхэр, хэгъэгу Іэта-щхьэхэмрэ хабзэубзыху орган-хэм я унафэщІхэмрэ, политикэ, жылагъуэ, дин лэжьакlуэхэр. Мы гъэм кърагъэблэгъат хамэ къэрал хьэщІэхэр, журналист-хэр. Къызэхуэсахэм куэду яхэ-тащ Украинэм щекІуэкІ дзэ Іуэху хэхам къулыкъу щызыщІэ-

хэр. Путин Владимир и псалъэм и къэс екІуэкІ Зэрызыхуагъазэр «къэкІуэнум дызэреплъ нэуэ» зэрыщытыр.

зэрышыгыр.
- Пщір эыхуэсщі сенаторхэ, Къэрал Думэм и депутатхэ, Уры-сей Федерацэм и цыхубэ! Нобэ дызыгегсэльыхыннур зэман гъунэгъум дгъэзэщіэн хуей къалэнхэм я закъуэкъым, атlэ къэралым дежкlэ мыхьэнэшхуэ

зыужьыныгъэр къытхуэзыхьыну къэслъытэ Іуэхугъуэхэр зэпкърытхынущ. Къэзгъэлъэгъуэну къалэнхэр къызыхэсхар щыналъэхэм сыщыщы!ам слъэгъуахэрщ, инженерхэм, дохутырхэм, егъэджакІуэхэм, щіэ-ныгъэлІхэм, волонтерхэм, бын-унагъуэшхуэхэм, хьэрычэтыщіэхэм, зэуапІэм щыІэ ліыхъужь-хэм, езыр-езыру абы кіуахэм, сэлэтхэм, офицерхэм сащыхуэкъызжа ахэрш. Апхуэдэ

зэlущіэхэм сыт хуэдэ Іэнатіэми цІыхухэр зыхуэныкъуэ-аlуэ къащІ. Гупсысэ наІуэ жэр нагуэ кващт. Тутгысэс щхьэлэхэр щызэхэсхащ жыла-гъуэ зэхыхьэ зэмыл тууч хэм. Нобэ утыку къисхьэну про-ектхэмрэ къалэнхэмрэ лъабжьэ яхуэхъуар ди цІыхубэм я жэр-дэмхэмрэ хъуэпсапІэхэмрэщ. Ахэр псори гъащіэм хэтпщэфынущ, дызэдэлажьэмэ, - жиіащ Путин Владимир.

Дауи, япэ фІыщІэ псалъэр

зылъигъэсар Украинэм шыІэ щіалэхэмрэ абыхэм я унагъуэ-хэмрэщ. СВО-м хэкіуэдахэмрэ и ветеранхэмрэ защіэзыгъакъуэ къэрал фондым и лэжьыгъэр дяпэкіи зэрырагъэфіэкіуэнур игъэбелджылаш.

Зэрызыхуагъазэм теухуа зэхы-эм хэтхэр зы дакъикъэкІэ яхуэщыгъуащ дзэ Іуэху хэхам хэ-кІуэда ди сэлэтхэм, Донбассым шыпсэууэ я хэку зыхъумэу яукІа-

Къэрал унафэщІым дяпэкІэ хэкум и зыужьыныгъэр зыхуэ-дунэтіын хуей лъэныкъуэхэр къыхигъэщащ. Псэупіэ-коммунальнэ ІэнатІэм теухуа програм-мэр гъэзэщіа зэрыхъум, эконо-микэм и зыужьыкіэм, унагъуэммикэм и зыужыкізм, унагъузм-рэ сабийхэмрэ къэралым зэры-защіигьакъуэм ухах мылькур нэхьыбэ дыдэу хагьахъуэхэм ээрыщыщым, курыт еджапіз-хэмрэ щэнхабзэмкіз унэхэмрэ зыхуей хуэгъэзэным теухуа про-граммэ ин зэрагъэзащіэм, ДНР, ЛНР, Запорожье, Херсон об-ластхэр зэфізгъэувэжыным геухуа пэжыргъэцухэ зэрекіуэластхэр зэфлэгьэувэжыным теухуа лэжыгьэшхуэ зэрекіуэ-кіынум, туризмэм зэрызра-гьэужь щіыкізхэм, медицина, спорт, мэкъумэш, щіэныгьэ, егьэджэныгьэ, щэнхабээ ізнатІэхэм щалэжьхэм къытеувыІащ

тізхэм щалэжыхэм къытеувыlащ ізтащкьэр.
«Дызэрыт зэманыр зэрыгу-гьум, дызрихьэліэ льэпощхьо-похэм емыльытауэ, дэ піаль-кіыхькіэ фейдэ къызыпакіуэну узхухэр доублэ. Зи гугъу сщіа программэр инщ икіи льабжьэ быдэ иізш. Абы пэльэщынур къздала парызакуали. къэрал лъэрызехьэрш, шхьэ хуитырщ, игурэ и щхьэрэ зэтельу къэкІуэнум хуэплъэрщ. Къэзгъэлъэгъуа къалэнхэм да-зэрыпэлъэщын къаруи зэфІэкІи диІэщ. Ауэ нэхъыщхьэр мыращ: зыхуэдгъзувыжа къалэнхэр зэд-гъэхъуліэныр зэлъытар нобэ за-уэ губгъуэм ит сэлэтхэрщ, офицерхэрш, езыр-езыру абы кlуа-хэрш, Хэкур яхъумэу мафlэм хэт дээлlхэрш, дэ щхьэкlэ, ди хэкум щхьэкlэ зи псэр зытыну хьэзыр-хэрщ. А зауэлІхэращ ди къэралым и зыужьыныгъэм папщІэ Іэмалхэр къызэзыгъэпэщыр», жиlащ Путиным.

НЭШІЭПЫДЖЭ Замирэ.

КъБР-м и Іэтащхьэ Кіуэкіуэ Казбек тепсэлъыхьыжащ УФ-м и Президент Путин Владимир Федеральнэ Зэхуэсым Зэрызыхуигъэзам и мыхьэнэм публикэм и УнафэщІым жиІащ:

Президентым Федеральнэ Зэхуэсым - президентым федеральна захузсым зарызыхуигъэзам иумыгъэлейуэ уеджа-фынущ къэкіуэну заманым хуэгъэлса псалъэкіэ. Ар зытепсэлъыхьар къыт-пэщылъ илъэсихрами, мыхьэнэкіэ 2030 гъэ пшІондэ къэралыр зрикІуэну гъуэгум и лъабжьэр игъэтІылъауэ пхужыІэнущ. Урысей къэралым и ліыщхьэм жыла-

гъащіэм мыхьэнэшхуэ шызы гъуэтыну Іуэхугъуищэм щІигъум я ціэ къриіуащ сыхьэтитіым щіигъукіэ, ахэр лызыхуэкІуэ зэманым пъэпкъ проектпрограммэхэмрэ я лъабжьэ нущ, дызэлэжь псори абыхэм я фІыгъэкІэ нэхъ нэгъэсауэ зэфІэдгъэкІыфынуш.

Апхуэдэ зэи къэхъуакъым. Апхуэдиз санкцэ зращіыліа Урысейм и экономикар запкърымыхуа къудейкъым, кlya пэт-ми нэхъ щlэгъэхуэбжьауэ зэрызиужьыр наlyэу долъагъу, бжыгъэшхуэкlэ и цlыху-хэм зэрызащlигъэкъуэн lэмал къызы-

Президентым егупсысауэ зэригъэзэ-хуащ Федеральнэ Зэхуэсым Зэрызыхуи-гъэзам къыщриlуа бжыгъэ къэс, мылъку къызыхэкІыну проектхэри убзыхуа къызыхэктыну проектъэри усовъхуа хъуащ. КІуэ пэтми нэхъыбэу ядэІэпыкъунущ сабий куэд зэрыс унагъуэхэм. Абы папщІэ «Унагъуэ» къэрал проектыр тапады «элап вуз» козуал проектор нутыпщынущ, мурад пыухыкlахэр епха-уз, «анэм и мылъку» пэхуэщlэр 2030 гъз пщlондэ ягъэлэжьэнущ.

Президентым къыхилъхьахэм ди республикэри ирагъэфіэкічэнущ

Президентым, дауи, гулъытэшхуэ хуищащ дээ Іуэху хэхам. Гъатхэпэм и 1-м щегъэжьауэ, дээ Іуэху хэхам хэтхэр хыщеі Бэльауэ, дээ туэху хэхам хэлээл хыг жээфынуш «Пыхъужьхэм я зэман» Із-щагъэлі программэм. Ахэращ къэра-лым лъэныкъуэ псомкіи къэкіуэну махуэ хуэхъунури зезыгъэужьынури. Зыми шэч къытрихьэркъым дэ Текіуэныгъэр къызэрытхьынум.

ЩІыналъэхэм я зыужьыныгъэм Владимир Владимир и къуэр щхьэхуэу тепсэ-лъыхьащ. Ди Президентым къудамэ псоми я гугъу ищіащ - инфраструктурэм и зыужьыкіэми, экологиеми, егъэджэныгъэми, узыншагъэр хъумэнми, спортми, щlалэгъуалэ политикэми, нэгъуэщl куэд-ми. А псори гъащlэм хэпща хъунущ, зы цыхуи, зы шыналъи къэнэнукъым ар

цыхуи, зы щіыналъи къэнэнукъым ар зыхимыщізу. «Мыр зи къарум щыгугъыж къэрал пъэщыр пщэдейрей махуэм игу ипъу зэрыхуэплъэм и щыхъту къзув Зэрызы-хуагъазэ псалъэш, Урысейм и пщэдейм!» - а псалъэхэмкіз иухащ ди Президентым Федеральнэ Зэхуэсым Зэрызыхуигъэзар.

Шэч къытесхьэркъым ди пашхьэ къраъэува къалэн псори зэрытхуэгъэзэщіэ

ИшхьэкІэ къызэрышыхэзгъэшаши, ди

Президент Путин Владимир Владимир и къуэм къыхилъхьа жэрдэм псори щІына-лъэхэм я гъащІэм, ди республикэри льзам н тващами, ди респуотикари хиубыдау, лъэныкъуэ псоми лъэ]асынущ. Абы, шэч хэмылъу, Къэбэрдей-Балькъэрри щыпсэу цІыхухэм я псэукІэри иригъэфІзкІуэнущ. Апхуэдзу къэралым и лыщхьэр тепсэльыхащ сабий Іыгъып]зхэр зыхуей хуэ

гъэзэн зэрыхуейм. Ар Іэмал зимыіэт. Щіыналъэм и Іэмалхэмкіэ ар зэдгъэ-хъуліэну дыхэтащ нэхъ ипэіуэкіэ, иджы

фІы дыдэу тхузэфІэгъэкІынущ. Я мыхьэнэр нэхъ мащІэкъым егъэ джэныгъэм епха Іуэхущапіэхэр зехьэн зэрыхуейм теухуа жэрдэмхэми. Дэ школ 60 зетхьакіэщ, 2030 гъэр къэмыс щіыкіэ, къэнахэри зыхуей тхухуэгъэзэнуш.

Іэмал имыізу дыхэувэнущ щізныгъз нэхьыщхьэрэ курытрэ щызрагьэгьуэт Іуэхущіапізхэр къэгъэщізрэщізжыным теухуа программэхэм. ШколакІуэхэр Іэ-щіагъэхэм щыгъэгъуэзэн Іуэхуми делэжьынуш.

лэжынущ.
Президентыр тепсэлъыхьащ промышленнэ къудамэми. Индустрием епха Ізщіагъэхэми я гугъу ищіащ - а лъэны-къуэмкіэ лэжьыгъэм хэзыщіыкі Ізщіагъэліхэр димыіэнкіэ Ізмал иіэкъым. Дэ ахэр щедгъэджэфыну еджапІи диІэщ,

промышленностым епха проектхэри до-

гъэзащіэ. Узыншагъэр хъумэным елэжь Іуэху щіапіэхэр зэгъэпэщэжын іуэхум адэкіи пащэнущи, абы и фіыгъэкіэ ди щіыналъэхэм ит сымаджэщхэр зыхуей тхухуэгъэзэнуш

Мыхьэнэшхуэ иlэщ Владимир Владимир и къуэм бюджет кредитхэм ятеухуауэ жиlахэми. Абыхэм хухатык мылькур муниципалитетхэм я зыужьыныгъэ ми инфраструктурэм епха проектхэми тебгъэкІуадэ хъунущ дяпэкІэ. Гъуэгу ухуэныгъэхэр унэтІыныгъэ нэ-

хъыщхьэу къонэ, сату-экономикэ зыу-жыныгъэри, щ!ыналъэхэм я зэпыщ!а-ныгъэри, турист !уахури абы зэрепхан къыхэк!ыу. Иужьрейм и зыужьыныгъэр ди республикэм дежкіэ унэтіыныгъз пажэхэм язщ, абы и фіыгъэкіэ сату Іуэхупажэхэм язщ, абы и фыгъэк з сату Іуэху-хэри, шхын зэбгрышынри, хьэщ зшхэм я лэжыгъэри, сытми, Іуэхутхьэбээ псори зэфок 1. Турист къудамэм къыхэк ыу мы гъэм сом мелард 13-м нэс щыналъэм и мылъку къызэщ зубыдам (ВРП) хэтлъхьащ. Ар илъэситху ипэк з ди а хъхуэм елънтауэ тхук з нэхъыбэщ, абы зиужь зэпытш, Мы къудамэми программэщ эхэр къыщыз з уахынущи, з змал имы зу дыхыхьэнуш.

(CARLES ITCARLES

Къалэнхэр икіэщіыпіэкіэ ягъэбелджылынущ

КъБР-м Ізташхьэ КІуэкІуэ кырг-м ізіащхьэ кіуэкіуэ Казбек Правительствэм хэт-хэм зэіущіэ ядригьэкіуэкіащ УФ-м и Президент Путин Владимир Федерацэмкіэ Зэхуэсым Зэрызыхуигъэзам къыхэща къалэнхэр зэрагъэзэщІзнум теухуауэ.

ЗЭІУЩІЭМ хэтащ КъБР-м и Правительствэм и Унафэщі Мусуков Алий, КъБР-м и Ізта-щхьэм и Администрацэм и Унащхьэм и Администрацэм и Уна-фэщі Къуэдзокъуз Мухьэмэд, Правительствэм и Унафэщіым и къуэдзэхэу Къуныжь Му-Ізед, Хъубий Марат, Къуэшро-къуз Залым, Налшык къалэ администрацэм и Ізтащхьэ Ахъуэхъу Таймураз сымэ. Кіуауну Казбеу унафэ эрми-

КІуэкІуэ Казбек унафэ зэри-щІам тету, Правительствэр иужь ихьащ Президентым къыхилъхьа жэрдэмхэр я лъабжьэу Іуэхухэр убзыхуным, ахэр мы илъэсым къриубыдэу зэхалъильэсым къриуоыдэу зэхаль-хьэу лъэпкъ проектхэмрэ про-граммэхэмрэ наlуэ къащіыным. Псалъэм папщіэ, «Гъащіэ кіыхь икіи узыншэ», «Унагъуэ», «Уры-

сейм и щіалэгъуалэ», «Іэщіа-гъэліхэр», «Экономикэ» лъэпкъ проектхэр, программэ зэмылізужьыгъуэхэр ягъэхьэзырыныр, абы хохьэ сабий гъэсапІэхэр,

еджапІэхэр. сымаджэщхэр, школхэр, нэгъуэщІхэри.

Ди Іэтащхьэм къыхигъэщащ Президентым ахъшэ щіыхуэ-хэм щыщ щіыналъэхэм яхуэгъэгъун хуейуэ къызэрыхилъ-хьам дэри ди фейдэ зэрыхэлъыр, апхуэдэ ахъшэр ухуэныгъэхэм ягъакіуэ зэрыхъунур. «Дэ апхуэдэ щіыхуэу сом меларди 4 ттелъщи, ар псэупіэ-коммунальнэ ізнатіэм тедгъэкІуадэ хъунущ», - жиІащ Іэта-

- Урысейм и адрей хэгъэгухэми ещхьу, ди щІыналъэм дежкіэ мыхьэнэшхуэ иІэщ «Псы мыхвальнув инэш чтсы къабзэ» федерально проектым зэрыпащэнум. А проектымків ильзе кіуам республикэм и къуажи 10 псыків къызэдгъэпэщащ, бжьамийхэр тхъуэжащ, псызэхуэхьэсыпІэхэр тшІаш.

псызэхуэхьэсыпізхэр тщіащ, къыхигъэщащ Кіуэкіуэм.
Зэіущіэм щытепсэльыхьащ бынунагъуэшхуэхэмрэ СВО-м хэтхэм я унагъуэхэмрэ зэрадээпыкъуну щіыкізхэм. «Президентым и Зэрызыхуагъазэр тхыдэм къыхэнэну, мыхъэнэшхэ зайь хэталы жалын ж хуэ зиlэ, къалэн куэд щыуб-зыхуа дэфтэрщ. Къэкlуэнур щынэрылъагъущ», - жиlащ ытацхьэм. Абы Правительствэм хэтхэм яхуигъэуващ къэрал Унафэщіым щіынальэхэм я Ізтащхьэхэм ягъэзэщІэн хуейуэ къигъэлъэгъуазэпкърахыу, программэ

Пщіэ зыщіамыт адвокат іуэхутхьэбээхэр

«Комитетым и сыхьэтым» илкъ иткІэ КъБР-м и Парламентым и Президиумым и зэјущіэм щыхэплъащ Къэбэрдей-Балъкъэрым адвокат Іуэхугъуэхэр зэрыщекіуэкіым.

КъБР-м и Адвокат палатэм и лэжьыгъэм, зэхэлъы кІэм, республикэм и цІыхухэм хуащІэ адвокат Іуэхут-хьэбээхэм ятеухуауэ депутатхэм я пашхьэм къыщып-сэльащ адвокатхэм я «Правозащитник» коллегием и тхьэмадэ, КъБР-м и Адвокат палатэм хэт **Пщыгъуэтыж**

Республикэм и Адвокат палатэр къызэрагъэпэщащ фіагъ лъагэ зиіэ юридическэ дэіэпыкъуныгъэ ціыхухэм иратын, къэрал ізнатіэхэмрэ щіыпіэ самоуправленэмрэ иратын, къэрал Ізнаті эхэмрэ щіыпіз самоуправленэмрэ адвокатхэм я сэбэпынагьыр щыпхагъэкіын, хуэныкъузтуэм пщізншэу Іуэхутхьэбээ хуащіэм папщіэ. Къэпсэльам къыхигъэщащ 2023 гъэм и гъатхэлэм КъБР-м и Адвокат палатэмрэ Бэрбэч ХъэтІутіэ и ціэр зезыхьэ КъБКЪУ-м и ИПЭиФ юридическэ клиникэмрэ зэгуры узынгъэ зэраш Іыліам илкъ иткіэ юридическа разіоныкъуныгъэ пщіэншэу иратыну хуитыныгъэ зиізэма алхуэда щіэгъэкъуэныгъэ зэрагъуэтыр. Пщыгъуэтыжым гу лъаригъэтащ КъБР-м и Адвокат палатэм (узхуткъэбэз псори зэригъэзащіэр «Урысей Федерацэм адвокат Іуэхущіафэхэмрэ адвокатурэмрэ я Іузхукіэ» Федеральнэ законым и 2-нэ статъям и пункт 2-м тету. Республикэм и цівкухэм пщіэншэу защіэгъэ-

79-уулга — 2-м тету. Республикэм и цыхухэм пщіэншэу защіэгьз-къуэным теухуауэ абы чэнджэщ итащ. — Адвокатхэм апхуэдэ Іуэхутхьэбээхэр пщіэншэу ящіэфын папщіэ КъБР-м и щынальэм щыіз мунициящізофын папщіз КъБР-м и щіынальэм щыіз муниципальна къзунахуныгьэхэм я Ізтащхьэ псоми зэгурыІуэныгьэ етщіыліэн хуейщ ахэр щызэфіздгьэкіын хэщіапіз тхухахыным ехьэліауэ.
Къищынэмыщіауэ, къэпсэльам и Іуэху еплъыкізхэр
къигьэльэгьуащ КъБР-м и Адвокат палатэм и лэжьыгъэр ефізкіуэн папщіз.
УФ-м Юстицэмкіз и министерствэм КъБР-м щиіз уп-

ло-м постидимка и министерством къвр-м щин угравленом и унафэщ ым и кърлыскър п Палъэк!а зыгъззащ!а Соблыр Жаннэ къызэхуэсахэр щыгъуазэ ищ!ащ республикэм и Адвокат палатэм зэрыдэлажьэ щ!ык!эм. Къа!эта lузхугъуэм щытепсэлъыхым КъБР-м и Парламентым и Унафэщ!ым и къуэдэз Къардэн Мурат гулъаригъэтащ адвокат lузхутхьэбээхэм я уасэр зэрауб-

зыху щІыкІэм. Абы и жэуапу Пщыгъуэтыжым жиІащ ха-бзэм а уасэр зэрыщымыгъэувар, ауэ Адвокат палатэм и советым ар зэрыщытыпхъэм теухуа чэнджэщхэр зэрызэхигъэувар

КъБР-м и Парламентым и Экономикэ политикэмкіэ. инновацэ зыужьыныгъэмрэ хьэрычэтыщІэмкІэ и коми-тетым и унафэщІ **Іэпщэ Заур** къиІэтащ куэд зыгъэпІейтей адвокат Іуэхутхьэбээм и фіагъыр. Адрей депутатхэ-ми ягъэбелджылащ КъБР-м и Адвокат палатэм рес-публикэм и Іуэхущіапіэхэм ядэлэжьэным, адвокат стагусыр къыщІытрах щхьэусыгъуэхэм, нэгъуэщІхэми

тусыр къыщіытрах щхьэусыгъуэхэм, нэгъуэщіхэми ехьэліауэ. Псалъэмакъым и кізухыу, КъБР-м и Парламентым Жылагъуэ шынагъуэмцыагъэмрэ іульхьэм пэщіэтыным-кіз и комитетым и унафэщі Кривко Михаил тепсэльыхьащ республикэм и хабэзгъзув Ізнатізр республикэм и Адвокат палатэм зэрыдэлажьэм. Къапщтэмэ, абы и квалификацэ комиссэм Парламентым щыщ ціыхуиті хэтщ, «КъБР-м пщіэншэу юридическэ дэіэлыкъуныгъэ щетыным и јузукіз» республикэ Законри парламентар хэм я нэіэ щіэт зэпытщ.

Я гупсысэхэмкіэ зэдэгуэша иужькіэ хабзэгъэувхэм чэнджэщхэр къащтащ. Ахэр хуагъэхьынущ зи сэбэп хэлъ іэнатіэхэм.

Парламентархэр тепсэлъыхьащ «КъБР-м и щІына-лъэм щыщыІэ пІалъэ пыухыкІа зыхуагъэува хьэпшыпхэм я шэсыпіэ піалъэр къызэрабж шіыкіэмрэ ахэр зэры

хэм я шэсыпіэ піалъэр къызэрабж щіыкіэмрэ ахэр зэрызекіуэну зэманымрэ я Іуэхукіэ» щіыналъэ законым и
проектым. КъБР-м и Парламентым и Экономико политикэмкіэ, инновацэ зыужьыныгъэмрэ хьэрычэтыщіэмкіэ и комитетым и унафэщі Іэпщэ Заур ягуритъэіуащ
Къэбэрдей-Балъкъэрым и щіыналъэм щыпсэу щахуакіуэхэм къащхьэщыжыным ар зэрыхуэунэтіар.
Къищынэмыщіауэ, парламентархэр хэплъащ къэралым и нэгъуэщі субъектхэм кърагъхьа хабэзубзыху
жэрдэмхэм. Ахэр ехьэліащ ветеринарием, пестицидхэмрэ ядохимикатхэмрэ шынагъуэншэу къзтьэсэбэпыным, бідэжьеящэмрэ псым хэль биологие
гьэтіылыгъэхэмрэ хъумэным ехьэліауэ УФ-м и Лэжьыгьэ кодексым зэхъужіыныгъэ хэлъхьэным.

КъБР-м и Парламентым и пресс-Іуэхущіапіэ.

Іэнатіэщіэ къызэрагъэпэщ

Республикэм и Наркологие, Психоневрологие дисгеспуоликэм и паркологие, психоневрологие диси пансерхэр эзхагъэхьэжри, Психиатриемрэ наркологи-емкіэ клиникэ центр къызэрагъэпэщащ. Ізнатіэм зэрызрагъэужьам ціыхухэр а унэтіыныгъэхэмкіэ зыхуэныкъуэ Іуэхутхьэбээхэр яхуэщіэнымкіэ щыіэ щытыкіэр иригъэфіэкіуащ.

ЦЕНТРЫЩІЭМ и зэфіэкіхэм къыхэхъуащ: джэхэм фіагъ льагэ зиіэ медицинэ дэіэлыкъуныгъэхэр ягъуэтынымкіэ, іэщіагъэліхэми я іээагъэм хагъэхъуэ-нымкіэ иджы іэмал нэхъыбэ яіэщ Психиатриемрэ наркологиемкіэ клиникэ центрым и

хэщІапІэр диспансерхэр щылэжьа щІыпІэм къонэж, унэтІыныгъитІымкіи амбулаторэ, стационар дэІэпыкъч-ныгъэхэр абдеж щагъуэтынущ, жылагъуэр зыхуэныкъуэ медицинэ Іуэхутхьэбзэхэр нэхъ тыншу зэрыщыхуащІэ-

нум теухуауз эзтраухуэнуш. Зэгуагъэхьэжа ІзнатІэм и медицинэ лэжьыгъэм и фІа-гъымрэ шынагъуэншагъэмрэ жэуаплыныгъэ пылъу кІэлъыплъыным, абы и зэфІэкІ псори нэсу къэгъэсэбэлыным, апхуэдэүи унэтіыныгъитіымкіэ іэщіагъэліхэр зэгъусэу зэрызэдэлэжьэнум республикэм и ціыхухэм хуащіэ психиатрие, нарколог дэіэпыкъуныгъэхэр лъэныкъуэ куэдкіэ иригъэфіэкіуэнущ.

шхьэщэмыщі изэ

Къыщ агъ эк ым щ рагъ эгъ у

2023 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэрым ерыскъыхэкІыу къыщыщагъякам и промышленно индексыр проценти 100,9-рэ, псыхэкіым - проценти 121-рэ хъуащ. Алхуэдэ хъыбархэр иджыблагъэ зэбгригъэхащ Кавказ Ищхъэрэм Статистикэмкіэ и управленэм.

2022 гъэм елъытауэ илъэс блэкlам нэкулъхэкlыу рес-публикэм къыщыщіагъэкlам процент 24,3-кlэ хагъэ-хъуащ, гъэшхэкlым - процент 21,7-кlэ, кхъуейрэ кхъуей-лъалъэу - процент 13,5-кlэ. Хадэхэк, пхъэщхъэмыщхъэ консервхэм хуэдитіым нэблагъэкіэ щірагъэгъуащ.

консервхэм хэдитым нэолаг ьэктэ щрагызгуащ. Щакхъуэху, щјакхъуэхэкіму, макарону къыщјагъэкіам я бжыгъэр 2022 гъэм щыіахэм хуэдэу къэнэжащ. Псыхэкіхэм ящыщу нэгъабэ нэхэыбэу къыщјагъэкіар сырэрщ - процент 36-м щімгъукіэ нэхъыбэ, нарзаныпсыр - процент 11,5-рэ, псыіэфіыр - проценти 8,5-рэ.

ХЬЭШЫКЪУЕЙ Олег.

УФ-м и Президентым Федеральнэ Зэхуэсым Зэрызыхуигъэзам теухуауэ я Іуэху еплъыкіэхэр къагъэлъэгъуащ КъБР-м и Парламентым и фракцэхэм я унафэщіхэм

CA AABIƏ ITCANS

АфэщІагьуэ Михаил, КъБР-м и Парламентым Бюджетымкіэ, налогхэмрэ финанс іуэхухэмкіэ и комитетымрэ рес-

динанс тузжужикта и комительтира реструбликум и хабзаубзыху орган на-хъщихьам «Урысей закъуэт» партым и къудамау щы!мира я унафэщ!: - УФ-м и Президентым Федеральна Захуасым Зарызыхуигъэзам къэралым и пашэм щигъэбелджылащ къэкlуэну илъэсихым дызэлэжылкъэ јузхугъузхэмрэ къалэн нэхъыщхьэхэмрэ

Президентым къызэрыщІидзар дзэ Іуэху хэхам ехьэлІахэмкІэщ. Ар тепсэлъыхьащ къэралыр зауэліхэмрэ абыхэм я унагъуэхэмрэ зэрызыщіи-гъакъуэм, а лэжьыгъэр ээрырагъэ-фіэкіуэнум. Путин Владимир къытеугъакъуэм, а лэжьыгъэр зэрырагъэ-фіэкіуэнум. Путин Владимир къыгеу-выіащ 2018 гъэм зытепсэлъыхьауэ щыта ізщэхэр мы зэманым жыджэру къагъэсэбэпыф зэрыхъуам. Къэралым и ізтащхьэм къыхигъэщащ зыхъумэ-жыныгъэмрэ дээр ізщэкіэ зэщізузэ-зэнымрэ хухаха мылъкур тэмэму къызэрагъэсэбэпам щыхьэт зэрыте-хъуэр УФ-м и дзэм къигъэлъагъуэ зэфіэкіыр. зэфіэкіыр.

зэрізкырі.
Зэрызыхуигъазэм и япэ Іыхьэм Путин Владимир и гугъу щищіащ къэралым и политикэ щіыб іуэхухэми. Урысейм и политикэ кіуэці іуэхухэм ехьэліауэ къалэн нэхъыщхэу абы къигъэлъэгъуахэм лэн нэхъыщхьзу абы къигъэльэгъуахам ящыщщ къалъхум и бжыгъэм хэгъэхьуэныр, узыншагъэр егъэфІзкІуэныр, къулейсызу къалъытэ унагъуэхэм я хэхьуэхэр нэхъыбэ щІыныр (алкуэдэу цыху мелуан зърчатыч заризыныр, бынунагъуэшхуэхэм зэрызыщІагъакъуэ ІзмалыщІзхэр убзыхуныр. А гугуехьхэр къызэнэкІа хъуным ехьэлІауэ лэжьыгъэшхуэ ирагъэкІуэкІынущ. Президентым къиІзтащ узыншагъэр хъумэнымкІэ Ізнатіэм и Іуэхухэри: адэкІи пащэнущ алхуэд ІуэхущІапізхэр зыхуей хуагъэзэным, гу-лъынтхуэ узыфэхэм, узыфэ хьэлъэхэм, нэгъузщІхэми зэреІзээ Ізмалхэм хагъэхуэным, медицина ІзнатІзхэм зегъэхуэным. Пащэнуш школыщІзэхэмрэ сабий гъэ

медиция занаттяхэм зег Бэужкыным. Пащэнущ школыщ эхэмрэ сабий гъз-сап эхэмрэ ухуэнми. 2025 гъэм къщцы-щ здазуэ программэ щхьэхуэк зелэ-жынущ гъэсап эхэр зэгъэпэщыжы-

жынущ гъзсапізхэр зэгъэпэщыжыным.

Дяпэкіи къэралым гултытэ хэха хуищіниущ хьэрычэт іузху мащіэмрэ курытымрэ, щіыналъэхэм я зыужыныгъэм мылъку къыкегъэлъхьэным.

Къапщтэмэ, іуэхууфі къызыдзкіуа программэ псори 2030 гъэ пщіондэ иджыри ягъэзэщіэнущ. Шэч хэмылъу, абыхэм щіэхэри къахэхьуэнущ, і эщіагъэліхэр гъэхьэзырыным, егъэджэныгъэ, щэнхабэз іуэхущіапіэхэр зыхуей хуэгъэзэным, урысейм и щіалэгъуалэ зэгухьэныгъэхэм защіэгъэкъуэным терхуауэ.

Къыхээгъэцыну сыхуейт Путин Владимир къызэрытеувыіар щіыналъэхэм я зыужыныгъэм. Президентым къыгыхыхыкымы бюджет щіыхуэу щіынальэхэм ятельым и іыхьэ щанитіыр кыхуагъэгъуныр. Абы и фіыгъэкі къахудэхуэну ахъшэр халъхэфынущ щіы

къыхуагъэгъуныр. Абы и фІыгъэкіэ къахудэхуэну ахъшэр халъхьэфынущ щынальзхэм зезыгъэужьыну Іуэхухэм. Къищынэмыщіауэ, алкуэдэ Іуэхухэм ятещіыхьаэу къащтэ щіыхуэхэм процент нэхъ мащіэ техьэу ящіынри хэлъщ. Урысей Федерацэм и щіынальзхэр 2030 гьэм ирихьэлізу сыт и льэныкъуэкіи ефіэкіуэн зэрыхуейр мурад быдзу зэраіэр жиіащ Президентым.

Ди пашэм и Зэрызыхуигъазэм къа-лэнышхуэхэр къыщигъэлъэгъуащ, ахэр гъзэщіа хъунми ахъшэшхуэ хуау-тіыпщынущ. Дэ абы жиіахэр тэмэму зэпкърытхыу, ди пщэрылъхэр щіына-лъхэм зэрыщыдгъэзэщіэным и ужь дихьэн хуейш.

Пащты Борис, $«K\Pi P\Phi»$ партым КъБР-м и Парламентым щиlэ къудамэм

Къэралым и Іэтащхьэм и псалъэр - кваралым и галаджам и псальзу мублащ мы заманым мыхьанэшхуэ зиlэ lyзхумкlэ - СВО-р зэрырагъэкlyэкl щlы-кlэр, къэралымрэ цlыхухэмрэ абы ехьэлlауэ ялэжьыр къызэщ!эзыубыдэм-кlэ. Псори зауэ къызэщ!элкъуэжмэ, Зэрызыхуигъазэм и лъабжьэр ц!ыхухэм аба китуулууар зарагъакуалыну хук!ыяІэ гугъуехьхэр зэрагъэкІуэдыну хэкІы

элэращ. КПРФ-м гулъытэ зыхуищІхэм я гугъу

пізхоращ КПРФ-м гулъытэ зыхуищіхэм я гугъу пщіымя, псом япау къыхэзгъэщынут зарызыхуигъазэм нэсу зэрыщыгъэбел-джылар ціыхум я псэукіэр зэрырагъэфізкіуну замалхэр - унагъуэхэм, бынунагъуэшхуэхэм зэрызыщіагъэкрэнур, ціыхубэ лъапіэныгъэхэр зэрахъумэнур, ткъэмыщкагъэм зэрыпэщізтынур, къэрал лэжанапіз Іутхэм я улахуэр хэгъэхъуа зэрыхъунур. Нэхъыщхъэращи, къэралым и Ізтащхэм гулъытэ ин хуищіащ егъэджэныгъэмрэ щіэныгъэмрэ епха гугъуехъхэм. Коммунистхэм мызэ-мытізу а іуахухэр хэгіэтауа щыгащ. Къищынамыщіауа, дэ къыхэтлъхьа іуэхухэм ящыщщ налогыр зэрытрагуашэ щіыкіэрегъэфізкіуан зарыхуейр. Абыи тепсэльыхыщ Путин Владимир. Псалъэм папщіэ, абы къыхилъхьащ «зи хэхъуэхэр нэхъыбэхэм ят налогыр нэхъ захуэу тегуэшэнымкіз бгъэдыхьэкіэ тэмэмхэм егупсысыныр». Зэрызыхуигъазэм щыжыйахэм мыхъэнэшхуэ зиізу къыхэгъэщыпхъэхэм ящыщу къызолъыта къэралыр щіыналъэхам эрадэіэпыкънун щыкіэри. Президентым къигъэлъэгъуа къалэнхэм, шэч хэмылъу, ирагъэфізкіунущ ди ціыхуэм я псоукізр. Адажія госори зэльытар

хэмылъу, ирагъэф]эк]уэнущ ди цІыху-хэм я псэук]эр. Адэк]э псори зэлъытар ахэр зэрагъэзащ]эрщ.

Кебеков Владимир, «Захуагъэ здэ-щы*lэ Урысей - Пэжым и телъхьэу» пар-*тым КъБР-м и Парламентым щиlэ къудамэм и унафэщі: - УФ-м и Президент Путин Владимир и

иджырей Зэрызыхуигъазэр къэрал по-

литикэ кіуэціми щіыбым дежкіи тегъэ-щіапіэфіщ. Абы гулъытэшхуэ щыхуи-щіащ ди къэралым и зыхъумэжы-ныгъэм и зэфізкіми, дзэ-промышленна Ізнатізузми я зыужьыныгъэми, Іуэхупалізмані та звіўжывіны і Бэміі, тузху-щапізшізхэр къвізі-тээлізшынми, иджырей ізщэхэр къвіщізгъэківінми. Къэралым и ізтащжэр пхъашзу те-псэлъвіхьащ НАТО-м хэт къэрал щжьжуэхэм я къвіхуеджэныгъэхэм дуней псор зэрызэхагъэзэрыхысры-нум. Абы щыгъуэми ди пашэм къвіхи-гъэщаш Урысейл хэмыту пунейр эр

нум. Абы щыгъуэми ди пашэм къыхи-гьэщащ Урысейр хэмыту дунейр зэ-пізэрыт зэм зэрымыхъунур. Президентыр къытеувыіащ нэхъ зэфізкі зиіэ къэралиблым я ехъуліэны-гъэхэм БРИКС-м хиубыдэ къэралхэм я зыужьыныгъэр зэрынэблэгъар. «Уры-сейр АСЕАН-м, Африкэм, хъэрып къэ-ралхэм зэрыпыщіам жыджэру зеужь», -жиіащ Путин Владимир, зи гугъу ищі Іузхум мыхьэнэшхуэ зэриіэр къыхигъэ-шу.

щу.
Урысейм и Президентым къигъэлъэгъуащ къэралым щыпсэу лъэпкъхэм я пауандара жыргызын шынсау льянкызын н щанхабара жыргызуфыгьрумэр жырмэн-ми, къалъхум и бжыгъэм хэгъэхъуэнми, псаукіэр егъэфіэкіуэнми гулъыта за-рыхуащіыпхъэр. Абыкіа сэбэп хъуну къэралым и ізтащжьэм къигъэлъэгъуащ «Унагъуа» лъэпкъ проектыщіэр. Ар бынунагъуэшхуэхэм тещІыхьауэ щытынущ икіи щыпсэун зэрагъэпэщынымкіи щіэ-гъэкъуэныфі яхуэхъунущ. Президентым къыхигъэщахэм

Президентым къыхигъэщахэм ящыщи тхьэмыщкіагъэр проценти Л-кіэ нэхъ мащіэ зэрыхъуари. Абы дыщіигъуащ сабий къыщалъхукіз анэм ахъшэ зэрырат ізмалым 2030 гъэ пщіонга зэрызрагъзубгэру. Путин Владимир къигъэлъэгъуащ нэгъуэщі проектыщіэхэми елэжьын зэрыщіадзэр. Апхуэдэщ: «Гъащіа нэхъ кіыхъ, узыншэ ехъэкіын» зыфіащар. Ар хуэгъэзауэ щытынущ урысейм ику иту илъэс 80-м нэс псэууэ щыщівным елэжьыным. «Урысейм и щіалэгъуалэр» льэпкъ проектыр са од и къэоалым и къэкіуэнум ектыр - ар «ди къэралым и къэкlуэнум тещІыхьа Іуэхущ». Дэтхэнэ проектым щхьэкІи зыхуеину мылъкур зыхуэдизыр

щавами зыкучину мылыкур зыхуадизыр къигъэлъэгъуащ. Федеральнэ Зэхуэсым Зэрызыхуи-гъазэм къызэщ!иубыдащ къэралым зэрызиужьыфыну лъэныкъуэ псори. Псом нэхъыщхьэу ар хуэгъэзащ цыхум я псэук!эр нэхъыф! зэрыхъунум.

Безгодькэ Владимир, КъБР-м и Пар-ламентым Лэжьыгъэмкіэ, социальнэ политикэмрэ узыншагъэр хъумэнымкіэ и комитетым и унафэщіым и къуэдзэ, «ЛДПР» партым республикэм и хаб-зэубзыху орган нэхъыщхьэм щиіэ и къу-

заубзыху орган нэхъыщхьэм щи в и къудамэм и унафэщ!:
УФ-м и Президентыр Федеральна Захуэсым Зэрызыхуигъэзамк!а абы Іуэхум дыхигъэгъуазэ къудейкъым, атіз 2030 гъэ пщіондэ дызэлэжыыпхъэхэр зэхэхауэ къытхуигъэлъэгъуауэ аращ. Абы Іупщіу къыхощ ди къэралым и щытык!эр мы зэманым зыхуэдэр, дуней псом щи!а увып!ар, щыналъэ унафэщіхэм яхуигъэув къалэнхэр. Псори зыхуэунэт!ар сыт и лъэныкъуэк!и ехъулізныгтъэ дызэри!энырш. Шэч къытетхьэркъым зэман гъунэгъум Урысейр тетхьэркъым зэман гъунэгъум Урысейр нэхьыфју зызыужь къэралипліым зэ-рыхэтынумрэ зыхъумэжыныгъэ Іэмал-хэмкіэ пашэ зэрыхъунумрэ.

Президентым жәуап нәс иритащ зә-къуэува КъухьэпІэ къэралхэм дагъэ-шынэну зэрыхэт Іуэхухэм ятеухуауи. Абы шынану зарыхат туахулам неухудуи. Аоы жиlаш даз Туаху хахам ахар къыщыттекІуэну е ди ціыхубэм я зэкъуэтыны-гьэк заукъуачыну» я гущхьэ къа-гьэкІыххэн зэрыхуэмейр. Си гугъэмкіз, абы и псальэхэр щызэхахащ дуней псом.

псом. Ди пашэм и Іуэху еплъыкІэхэр дэ ды-доІыгъ. СВО-м хэтхэмрэ абыхэм я уна-гъуэхэмрэ защІэгъэкъуэнымкІэ, бийм дытекІуэнымкіэ, лъэпкъ куэду зэхэт Урысейм и зэкъуэтыныгъэр къэмы-гъэлэнджэнымкіэ ди Президентым ири-

твалэнджэнымкіз дит президентым ири-тракіуэкі лэжьыг-рэр щхвэлэш. Зэрызыхуиг-разэм къыщыхващ быну-нагъушжухэм зэрызыщіагъэкъуэну Ізмалыщіэхэр, ціыху бжыгъэм хэгьэ-хьуэнымрэ псэукіэр егрэфіэкіуэнымрэ хуэгъэза Іуэхугъуэ пыухыкахэр. Дэф-тэрыр ди стіолыщхьэм тетлъхьзу, абы гэрыр ди сполыщхьэм тетлъхьзу, абы къыщыгъэлъэгъуахэр нобэ щыщіэдза- уэ депутатхэм гъуэгугъэльагъуэ тхуэхъун хуейуэ къызолъытэ. «Дызыунагъуэшхуэщ!», - жиіащ Президентым. Абы къикіращи, дызэкъуэтмэ, тхузэфіэмыкіын щыіэкъым.

Щхьэгъэпсо Сэфарбий, *КъБР-м и* Парламентым Мэкъумэш Іуэхухэмкіэ, щіыуэпсыр къэгъэсэбэпынымкіэ, экологиемрэ дыкъэзыухъуреихь дунейр хъумэнымкlэ и комитетым и унафэщlым и къуэдзэ, КъБР-м и Парламентым хэт

и къуэдаэ, КъБР-м и Парламентым хэт «Щхуантізхар» партым и унафэщ!: 2030 гъз пщіондэ Урысейм псэукіэр щегъэфізкіуаным, экономикэ шынагъуэншагъэм (финанс, налог ухуэкізхэр), социальнэ Іуэхухэм (егъэджэныгъэ, узыншагъэр хъумэн, спортымрэ физическэ щэнхабзэмкіз Ізнатізхэр) щіыуэпсыр хъумэным, ухуэныгъэмрэ гъуэгухэмрэ зегъэужыным тещіыхващ уФ-м и Президент Путин Владимир и Зэрызыхуигъазэр. Абы и купщізу сэ къэслъытэр Президентым къыхигъэща мыпхуэда и псальхэращ; «Дэ гъащіэр къзспъытэр Президентым къыхигтэнда мыпхуэдэ и псалъэхэращ: «Дэ гъащ!эр къыхыдох». Псори щ!этщ!эр ц!ыхумрэ абы и унагъуэмрэ зыми и жы!эм щ!эмыт щ!ыналъэ къабзэм зыхуей щыхуэзэу щыгсэун папщ!эц. А мурадым дылъэ-lэсын щхьэк!э, lyзку бгъэдыхьэк!эш!эхэр нобэ къыхалъхъэ. Ахэр: «Унагъуэ», «!эщ!агъэл!хэр», «Гъащ!э нэхъ к!ыхь, узыншэ ехьэк!ын», «Экономикэ» льэпкъ проектхэрш. «Псы къабзэ», «Хьэуа къабзэ» программэхэр зэхагъэуващ, ди щ!ыуэпс хъугъуэф!ыгъуэхэр хъумэным эр абыхэм зэран яхуэмыхъуу зыгъэрэ абыхэм зэран яхуэмыхъуу зыгъэпсэхупіэхэм зэрызрагъэужьынумрэ къыщылъытауэ. Улахуэр зэратым, налогхэм, финанс

Зэрызыхуигъазэм къышыгъэлъэгъуа лэжьыгъэхэр дгъэзэщіэным, шэч хэ-мылъу, ахъшэшхуэ хуейщ, ар губзы-гъэу, сэбэп пылъу къэгъэсэбэпыпхъэщ.

• КъБР-м и Правительствэм

Егъэджэныгъэм зэрызрагъзужьыр

шекІуэкІаш егъэджэныгъэм зегъзужьынымкіз 2030 гъз пщіондэ ящіапхъэхэмрэ Егъзджэныгъэмрэ щіэныгъэмкіэ министерствэм 2023 гъэм къриубыдэу илэжьахэр къа-пщытэжынымрэ ятеухуа зэlу-

КъБР-м и Правительствэм и Унафэщі Мусуков Алий ар къвіщыззіуихым и гугъу ищіащ егъэджэныгъэм и мыхьэнэм, ди республикэм абы и щытыкіэр щегъэфізкіуэным сэбэп хуэхъу Іуэхугъуэхэм.

- «Егъэджэныгъэ» лъэпкъ проектым и фІыгъэкІэ Іуэхур зыкъомкІэ ефІэкІуащ. Илъэс къэс республикэм щаухуэ школыщІзхэр, сабий садхэр, егъэджэныгъэм и ІуэхущІапІэхэр зыхуей хуагъазэ, зэрахьэ, зэрагъэпэшыж.

2023 гъэм фокіадэм и 1-м ирихьэлізу республикэм къыщызэlуахащ еджакlуэ 1785-рэ зыщlэхуэ школищ - ахэр дэтщ Нарткъалэ, Прохладнэ, Куба. Мы гъэм и бжыхьэм Налшык, Бахъсэн, Май, Прохладнэ къалэхэм, Красносельскэ, Сэр-макъ, Псынабэ къуажэхэм лэмакь, псыпара квуальзэм лэ-жьэн щыш[адээнүш күрыт еджап[эщ]эхэм. Абыхэм ек[уэ-л[энуц еджак[уэ 4539-рэ. Ар-гуэру 2025 гъэм абыхэм къа-хыхынуш ц[ык[у 5150-рэ зы-щ]эхуэну школибгъу. Иужьрей илъэситІым къриубыдэу зэра-хьащ школ 60, иджыри 2026 гъэ пщІондэ зыхуей хуагъэзэнущ 50 хуэдиз.

Егъэджэныгъэм и къэухьыр егъэджэныгъэм и къзухыйр школ ухуэныгъэхэм къыщыувы раук. Иужьрей илъэсхэм школак узуэм папщ ракъыз узух иджырей технолого зыхэт егъэджапіэхэр. Апхуэдэщ «Точка роста» центрыр, «Кванториум», «ІТ - кубы» технопаркхэр. Физическэ щэнхабзэмрэ спортымрэ сабийхэр Іэмалхэми дегъэхьэхынымкІэ зэпымыууэ къахохъуэ, щіэны-гъэ куу зиіэ іэщіагъэліхэр республикам и эш. Егъэлжаныгъа Іэнатіэм пэрытхэм зыуэ щыт я шІэныгъэ-методикэ Іэмалхэр и нэіэ щіэту. Абы егъэджакіуэхэм я щіэныгъэм зэпымыууэ щыха-

гъахъуэ, - жиlащ Мусуковым. Правительствэм и Унафэ-щIым къыхигъэщащ егъэджэныгъэм хэтхэм я улахуэр хэгъэ-хъуэным, сабийхэр зэреджэн тхылъ къахуэщэхунымрэ шко-лым щыгъэшхэнымрэ илъэс къэс мылъку щхьэхуэ зэрыхуха-

хыр. - Егъэджэныгъэр зыхуей хуэ-- ст вэджэнып вэр зыхуви хуэ-зэу къызэгъэлэщынращ рес-публикэм мылъку нэхъыбэ зытригъэкіуадэр. Абы и щхьэ-усыгъуэри гурыјуэгъуэщ - егъэ-джэныгъэр фјэкіыпіэ зимыіэ Гуэхущ. Пэжщ, къызыхуэтыншэу дызыхуей псори зэпэщ хъуакъым иджыри, лъэпощхьэпо-хэри щыlэщ, егъэфlэкlуапхъэр куэд мэхъу. Абы и лъэныкъуэкlэ къыхэгъэшыпхъэш гъэ, егъэджэныгъэ ІэмалыщІэ хэр къэгъзунэхуныр; зэфlэкl зиlэ щlалэгъуалэм щхьэж зыхэ-зэгъэну унэтlыныгъэкlэ ядэлэ-жьэныр, сабийхэм заужьыным пасэу гулъытэ хуэщІыныр, жиІащ Мусуковым.

жилащ мусуковым. КъБР-м егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ и министр **Езауэ** Анзор илъэс кIvaм ялэжьахэм теухуауэ къыщыпсалъэм, къы-хигъэщащ ЕгъэджакІуэмрэ унэтlакіуэмрэ я илъэсу ягъэува 2023 гъэм егъэджэныгъэм и Іэмалхэр егъэфіэкіуэным теухуауэ ягъэзэщІа проектхэр; сабий зэчиифІэхэм гъуэгу езыт Іуэхугъуэхэр; зэпымыууэ ирагъэ-кlуэкla республикэ, щІыналъэ зэхьэзэхуэхэмрэ олимпиадэ-

хэмрэ.
Илъэсым республикэм ще-Илъэсым республикэм щекlyэкlа егъэджэныгъэ lyэхугъуэхэм хэтащ ціыху мин 20-м щіигъу. КъБР-м Егъэджэныгъэмрэ щіэныгъэмкіэ и министерствэм къыбгъэдэкі щіыхь дамыгъэхэр хуагъэфэщащ ціыху 400-м ноблагъэм. Мыхьэнашхэ иlay республи-

Мыхьэнэшхүэ иІэу республикэм щекіуэкіа іуэхухэм ящыщу министрым къыхигъэщащ министрым къыхигъэщащ егъэджэныгъэ ІуэхущІапІэхэм я унафэщІхэр зыхэта «Егъэджэныгъэр: къэкlуэнум теухуа еп-лъыкlэ» зэхыхьэр, егъэджакlуэ ныбжьышІэхэм Я зэІушІэр. егъэджэныгъэ ІэнатІэм пэрыт-хэм я «ЕгъэджакІуэр классым щІэмысу» сурэт зэпеуэр, Нал-шык и школ №33-м и пщІантІэм егъэджакІуэм и фэеплъ къызэрыщызэІуахар, нэгъуэщІхэри

CA AABIS ITCANS

Егъэджэныгъэмкіэ, сабий зэчиифіэхэр тегъэгушхуэным-кіэ мыхьэнэ ин иізу къыдо-лъытэ «Антарес» щіыналъэ центрым. Илъэс кlуам щхьэж зыдихьэх и лъэныкъуэкlэ абы зыдихьэх и льо.... зыщрагъэужьащ шко школакIvэ 900-м щіигъум. «Іэщіагъэлі нь «ныбжьыщІэхэр» федеральнэ пэхуэщІэм къыте-пщІыкІыжащ «Профессионалитет» проектыщіэр. Рес-публикэр хэтащ федеральнэ щіэныгъэ грантхэм я зэпеуэ-

хэм. Урысей щіэныгъэ фондым шІэныгъэ къэхутэныгъэхэр къызэгъэпэщыным хухихащ сом мелуани 2,2-рэ. Абы республикэми мылъку хилъхьэ-жащ. КъБР-м и Іэтащхьэм и саугъэтыр хуагъэфэщащ щІэныгъэлі ныбжьыщізу тхум. Республикэм и егъэджакіуэ нэхъыфіхэм текіуэныгъэхэр, ехъулюныгъэхэр щызыюра-гъэхьащ федеральнэ мыхьэнэ жија зэпеуэхэм, Езауэм.

Министрым къызэрыхигъэщамкіэ, егъэджэныгъэм Къэ-бэрдей-Балъкъэрым хуабжьу зыщиужьа пэтми, иджыри гу-лъытэ хуэныкъуэ, Іэмал щхьэ-хуэхэр къызыхуэгупсысыпхъэ Іуэхугъуэхэри щыІэщ.

Езауэ Анзор тепсэлъыхьащ егъэджэныгъэм зегъэужьы-ным теухуауэ 2030 гъэм нэсыху яlэ къалэнхэмрэ мурадхэмрэ. Гулъытэ хэха хуащІынущ егъэджэныгъэ утыкушхуэ ухуэным, бжыгъэхэм тет технологиехэр зи лъабжьэ егъэджэныгъэм егугъуным сабийхэм зэралэлажьэ ІэмалыщІэхэр гъэунэхушІэныгъэ-къэхутэныгъэ пэхуэщІэхэм. Адэкіи пащэнущ егъэджакіуэхэм я щІэныгъэм хагъэхъуэным, щІэблэр хэкуп-сэу къыдэгъэкІуэтеиным егугъуным, къалашхьэм пэжыжьэ къуажэхэм щыщ сабийхэм зыщрагъэужь ІуэхущІапІэхэр къызэгъэпэщыным, зи узыншагъэр мыщІагъуэхэмрэ щІэсу ирагъаджэхэмрэ ядэІэ-пыкъуным.

Зэlущlэм хэтахэм жаlащ зи гугъу ящіа Іуэхухэм зэреплъыр, упщіэ зиіахэм министрым жэуап яритащ.

ГУГЪУЭТ Заремэ.

Мы махуэхэм

◆МафІэдзым и дунейпсо ма-

хуэщ ♦ 1920 гъэм къалъхуащ адыгей усакіуэ, Совет Союзым и Ліы-хъужь **Андырхъуей Хъусен**.

Дунейм и щытыкІэнур

«pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкіэ, Налшык уфауэ щыщытынущ. Хуабэр махуэм 3, жэщым 1 градус щыхъунущ.

- ◆ ТхакІуэм и дунейпсо махуэщ ЩІыуэпс къабзэм и дунейпсо махуэщ
- **♦ Сабийхэм яхуэгъэза нэтын**хэр зыгъэхьэзыр телевиде-нэмрэ радиомрэ я дунейпсо
- ◆ТхьэкІумэм и узыншагъэм кІэлъыплъыным и дунейпсо махуэщ

- ◆ 1921 гъэм къалъхуащ КъШР-м щыщ къэрал, политикэ лэжьакіуэ, щіэныгъэлі Къардэн Зэмахъшэрий. ◆1930 гъэм къалъхуащ адыгэ
- усакІуэ, драматург Мысачэ
- ◆ 1938 гъэм къалъхуащ кинорежиссёр, тхакІуэ, композитор, продюсер, ЩІДАА-м и акаде-
- мик **Къандур Мухьэдин**. ◆ **1952 гъэм** къалъхуащ КъБР-м щІыхь зиІэ и артист **Молей Али**-

Дунейм и шытыкІэнур

«pogoda.yandex.ru» сайтым «родоца.уапиех.пь» сайтым зэритымкіэ, Налшык уфауэ щыщытынущ. Хуабэр махуэм градуси 2 - 3, жэщым градус 1 -2 щыхъунущ.

◆1846 гъэм «Кавказ» газетым къытридзащ Къаз-Джэрий и «Зи щІыхьыр ин къэрал тетым и

- ♦ 1918 гъэм Тэрч ЦІыхубэ Республикэр къэунэхуащ.
- ◆1940 гъэм къалъхуащ мэкъумэш щіэныгъэхэмкіэ доктор, КъБКъМУ-м и профессор КІуэкІуэ Тэлэдин. ◆1942 гъэм къалъхуащ физи
- ко-математикэ шІэныгъэхэмкІэ доктор, КъБКъУ-м и профессор Щоджэн Вячеслав.
- ◆1948 гъэм къалъхуащ радио-журналист, КъБР-м щІыхь зиІэ
- и журналист **Хьэмту Къадир**. ◆ **1969 гъэм** къалъхуащ КъБР-м щІыхь зиІэ и юрист, Къэбэрдей-Балъкъэрым и Правительствэм и УнафэщІым и къуэдээ **Къуэ**шырокъуэ Залым.

Дунейм и щытыкІэнур

«pogoda.yandex.ru» сайтым «родоса, уапоех, го» сайтым зэритымкіэ, Налшык уфауэ щыщытынущ. Хуабэр махуэм градус 1 - 3, жэщым градус 1 - 2 щыхъунущ.

> Зыгъэхьэзырар шеей ІШІАМЄШЄАХШ

Лъэпкъ Іущыгъэ:

Зымылъэгъуа хашэ хъуркъым.

Гъавэм къыхэхъуэ зэпытщ

Къэбэрдей-Балъкъэрым и мэкъумэшыщ Іэхэм хьэцэпэ цэрэ джэш хъурейуэ псори зэхэту иужьрей илъэситхум Іуахыжам процент 25-кlэ хэхъуащ. Нэгъабэ и закъуэ гъавэу кърахьэліэжам хуэдиз зэи къайхъуліакъым - тонн мелуан 1,421-рэ. 2022 гъэм хьэцэпэцэу Іуахыжам нэхърэ ар про-цент 14-м нэблагъэкІэ нэхъыбэщ.

ИУЖЬРЕЙ илъэситІым республикэм и мэкъумэшыщІэхэм нартыху гъавапхъзу тонн мелуаным щІигъу кърашащ губ-гъужэм. 2019 гъэм елъытауэ нартыхуу нэгъабэ кърахьэліз-жам процент 13-кіз хэхъуащ, 2022 гъэм ебгъапщэмэ, процен-ти 4,2-кіз нэхъыбэ. Щіыналъэм гъавэр бэв зэрыщыхъум и фІыгъэ хэлъщ псы зыщІагъэлъадэ щІым къызэрыхагъахъуэ

2023 гъэм гъавапхъэу зы гектарым ику иту центнер 61,5-рэ ъытрахащ, е 2022 гъэм щыlам ар проценти 106-кlэ хуокlуэ. 2022 гъэм нартыху гъэлъэлъауэ зы гектарым ику иту центнер 69,4-рэ къытрахамэ, нэгъабэ ар центнер 78,5-м нагъэсащ. Илъэсым къриубыдэу зы хъэсэм гъавэр тІзунейрэ тещІэн Із-

малри нэхъыбэрэ къагъэсэбэп хъуащ. Псы щ!эгъэлъэдэным ехьэл!ауэ республикэм и lyэху зыlу-тыр къэбгъэлъагъуэмэ, иужьрей илъэситхум гектар 30,5-м щіигъу алхуэдэу зэлэжь губгъуэхэм къыхагъэхьащ, псы зэры-щіагъэлъадэ, зэрытракіэ машинэу 346-рэ ягъэхьащ. Абыхэм я нэхъыбэр яхуээфіэкіащ Урысей Федерацэм и Президент Путин Владимир къыхилъхьа «Дунейпсо кооперацэмрэ экспортымрэ» лъэпкъ пэхуэщ эм хыхьэу лажьэ «Хамэ къэралхэм мэкъумэш продукцэхэр яхуегъэшэн» щІыналъэ пэхуэщІэм и фіыгъэкіэ.

ХЬЭШЫКЪУЕЙ Олег.

Километритху зэрагъэпэщыж

Гъуэгу хозяйствэмкіэ «Кавказ» федеральнэ Іуэхущіапіэм къызэрыхилъхьауэ, 2024 гъэм къриубыдэу, Налшык къалэ Идар Темрыкъуэ и ціэр зезыхьэ и уэрамым и машинэ зэблэкіыпізу 4-м щышу Р-217 «Кавказ» федеральнэ автомобиль зекіуапіэм и 450-нэ километрым къыщыщіарзауэ 455-нэм нэсыр къызыхуэтышэу зэрагъэлэщыжынущ. А Іыхьэр хохьэ Налшык и кхъухьлъатэ тедзапіэм хуэзышэм

ЗИ ГУГЪУ тщІы щІыпіэм автомашинэу щызэблэкіым я бжыгъэм иужьрей илъэсхэм хэпщіыкіыу хэхъуащ. Къызэрабжамкіэ, жэщ-махуэм къриубыдзу ахэр мин 30-м щіегъу. Абы къыхэкіыуи, гъуэгум телъа асфальтым и щьюэфэр ціыпіэ-щіыпізкірэ щетіысэхащ, языныкъуэхэм деж щызэгуэкіащ, вагъэмбэкъу теплъэ иІэ хъуаш.

Іэщіагъэліхэм къызэралъытэмкіэ, гъуэгум зи гугъу тщіа и зэблэкіыпіипліыр, иджырей мардэхэм къитіасэу зэрагъэзэхуэжа иужькіэ, нэхъ щызекіуэгъуафіи шынагъуэншагъэм нэхъ тещіы

лэкыпімпліыр, иджырей мардахэм къитіасзу зэрагъззхузжа иужыкіз, нэхъ щызекіуэгъуафіи шынагъуэншагъэм нэхъ тещіыхьауи хъунущ. Лэжьыгъэхэм хыхьэу, гъуэгуухуэхэм япэщіыкіз машинэ зекіуапіэм тельа асфальт-бетоныр трагъэкъзбзыкіыжынущ. Кіэлъыкіуэ лъэбакъуэу, «регенерацэ щіыіэпс» («холодная регенерация») зыфіаща ізмалыщіэм хуэкіуэу, тратхъунщіыкіар ресайкпер ізмэпсымэщіэмкіз ціыкіу-ціыкіуххэу яущыкъунурэ, кіуэрыкіуэм тету хагъахъуэ битум эмульсэрэ цементкіз эрагъэпціыжынущ. Аглуэдэ шіыкізм тету къзіарыхьар автомобиль зекіуапіэм тракіэжынущ. Зэрагъзунэхуамкіи, а ізмалыщіэм гъуэгур
нэхъ быдэ ищіынущ.
Кіэлъыкізу, автомобиль зекіуапіэм иджыри асфальт «уэншэкущізу» тіу трабээнущ - зыузэху япэреймрэ мывэкізшхърэ
мастикэкіз эзхэпщамрэ. Етіуанэр, зэрыжаіэмкіз, гелэжыыкіыгьуейщ, шэрхъхэри темыціэнтхъукіыу нэхъ зыубыдщ.
Ізщіагъэліхэм гъуэгу зэхэкіыпізхэми лэжьыгьэ пыухыкіахар
ищхьэкіз зи гугту тщіа ізмалхэм языхэзымкіз асфальт тіуащій
тралъхьэжынуш. Инженер лэжьыгьэхэм хыхьу, автомобиль
зекіуапізм и бгьуитіымкій іуль мывэхэр зэраххуэкіынура іуагьэбыдыхыжынущ, гъуэгум и зэблэжыпізхэр куэдрэ темылэжыкіыж термопластик ткіуаткіуэкіз хагъзунахунінуну.
Пэжьыгъ-эхэр щрагь-экіуэкікіз, гъуэгум зи гугьу тщіа и івхьэм и
льэныкъуитіми, чэзу-чэзукіэрэ, машинэ зэблэкіыпізу зырыз къыкуагъ-зануши.

лъэныкъуитІми, чэзу-чэзукІэрэ, машинэ зэблэкІыпІэу зырыз къы-

льэнык куигини, чэзү-чэзүктэрэ, машинэ зэолэктышгу зырыз кы-хуагъэнэнуш, Іуэхум ирагъэхьыну зэманым къриубыдэу машинэхэр зэтри-мыхьэн папшцэ, гъуэгу хозяйствэмкіэ «Кавказ» федеральнэ Іуэхущіапіэм щылажьэхэм мы щіыпіэр зи зекіуапізхэр къы-хуреджэ нэгъуэщі «лъагъуэхэри» Іэгъуэблагъэм щыіэнкіэ зэры-хъунум егупсысыну.

ЗэфІэкІ лъагэхэр зиІэ хэгъэгуипщІым хабжэ

Москва щекіуэкі «Урысей» дунейпсо гъэлъэгъуэ-ныгъэм и дэтхэнэ зы махуэри Іуэхугъуэ щхьэхуэхэм теухуауэ къызэрагъэпэщ. Иджыблагъэ «Узыншатеухуауэ къызэрагъэлэш, иджыолагъэ «уэынша-гъэ» фізиыгъэм щізту абы щызэхэта къэралым и медицинэм игъуэта ехъуліэныгъэхэр утыку къыщ-рахьэ зэхыхьэм нагуэ къыщащіащ хэгъэгу псоми а унэтіыныгъэмкіз яіз зыужьыныгъэр. Апхуэдэуи иужьрей ильэсихым къэралым узыншагъэр хъу-мэнымкіз и ізнатіэм иіз зэфізкіхэм теухуа пленарнэ зэіущій щекіуэкіащ.

УФ-м и Правительствэм и Унафэщіым и къуэдзэ Голиковэ Татьянэ а зэхыхьэм къыщыщыпсалъэм къыхигъэщащ узыр и чэзум къэхутэнымкіэ, ар зэуэліам еізээнымкіэ, ціыхум и узыншагьэр егьэфіэкіуэжынымкіэ ізнатіэм ехъуліэныгъэ лъагэхэр зэрыгырыгъэхьар. Алкуэдэу Урысейм къыщагъэсэбэлын щіадзащ сабий къалъхуагъащізхэм япкърыт пын цадзац саоий коальхуа ващахам нікърыт узыфэр къэхутэнымкіэ ізмальщіэхэр, абы и фіыгъэ-кіэ а ціыкіухэм зыхуэныкъуэ дэіэпыкъуныгъэр и чэзум ягъуэт. 2023 гъэм жылагъуэм я узыншагъэр къэпшытэнымкі элэжьыгъэ хъарзынэхэр ирагъэкі уэкіаш, а Јузуум жыджэру хэтащ балигъхэм я процент 64-рэ, зи ныбжьыр илъэс 17-м нэблагъэ сабийхэм я процент 96-рэ. Апхуэдэ кіэлъыплъыныгъэхэм наіуэ къащіащ лышх, гулъынтхуэ, фошыгъу узыфэхэр зыпкърыт сы-

олор. ыфэ хьэлъэхэр зыпкърытхэм elэзэнымкlэ фlaгъышхуэ зиlэ медицинэ технологиехэр къагъэсэбэпурэ сымаджэхэм хуащlэ lуэхугхьэбээхэри кlуэ пэтми иофlакlyэ. Иужьрей илъэсихым алхуэдэ дэlэлыкъуныгъэхэр ягъуэтащ къэралым и цlыху мелуани 6,5-м. ны т-эххэр яг-ьў эта ш к-эралым и ц Іыху мелуани 6,5-м. А унэтіыны г-эм адэкій зеужь, і эмалыші эхэр к-ыхохьэ, - жиіаш голиковэ Татьянэ. - Иужьрей илтьэситіым сымаджахэм я узыншаг-эр егьэфіэкі уэжыным кузшіа, иджырей і эмэлсым эхэмін із кызаг-ы эташа медицинэ і уэхущіапізхэм я бжыг-эр 700-м нэсаш. Абыхам я узыншаг-эр шызэтраг-ы эувэжащ ціыху мелуани 2,5-м. Узыншаг-ыр хэумэнымкі э ізнатізм зиужьынымкі эцхього махьу Урысей Федерацэм и Презинент Путин Владимир медицинэ технологиещі эхэм зегь эужьыным хуэгь эза льэпкъ проект зэхэльхыным, ціыхужм пла медицина дзіэлык уныгь эхэр шрат урхущіапізхэр къэгь эщі зрощі эжыным хуэлажь э прогузунціапізхэр къэгь эщі зроші эжыным хуэлажь э прогузунціапізхэр къэгь эші зроші эжыным хуэлажь э прогумым загыным хуэлажь э прогумым загыным хуэлажь э прогумым загыным хуэлажь э прогумым загых заг

ным, цыхухэм япэ медицинэ дэгэлыкъуныгъзхэр црат урхущ[ап]хэр къэгъэщ[эрэш[эжныным хуэлажьэ прог-раммэм къыпыщэным теухуауэ ищ[а унафэр». УФ-м узыншагъэр хъумэнымк]э и министр Мураш-кэ Михаил жи]аш, узыншагъэр хъумэнымк]э [энатіэм и унэт|ыныгъэ псори къызэщ[иубыдэу Урысейм къэрал проекту 9 зэрыщылажьэр, ахэр Гуэхум ф[ыуэ хэ-зыщ[ык] ізщ[агъэл]хэр гъэхьэзырыным, сымаджэщ-хэр бжыгъэрылъанэ [эмалхэм хуэгъэк]уэным, узыфэ л[зужьыгърэ щхъэхуэхэм япэщ[этыным, нэгъуэщ[хэми узумъэп[ала зэльшытыр] хуэунэтІауэ зэрыщытыр.

«Абыхэм я фіыгъэкіэ ціыху гъащіэр нэхъ кіыхь хъуащ, къалъхуагъащіэ сабийуэ дунейм ехыжхэм я хвуащ, квалькуагывшіге сачимуя дүнейме мэсыжжэм н омыгьэм хэщіаш, Ізнатізм и инфраструктурэм зиужьащ. Махуэ къэс жыхуаізм хуэдэу мерцицинэ урхущіалізшізэрэ къыззіурох, илтьэсым къриубыдау мини 4-м щіигъу хуэзэу. Ціыхухэр хуейщ абыхэм зыхуэныкъуэ дэіэлыкъуныгьэхэр зэрыщагъуэтыным хуэщіауэ сыт и лъэныкъуэки къызэтьэлэщауэ щытыну, абы илкъ иткіи, дэ ди къалэнщ дэтхэнэ зы Іухуушіалізми къызатыхтыными лыхущіапіэри къызыхуэтынышэу зэрыщытыным дыху-щіэкъуну. Медицинэм и унэтіыныгъэ псоми я щапэри кызыхузатыншау зэрыщытыным дыху-щакъуну. Медицинэм и унэтіыныгъэ псоми я мылъку-техникэ льабжьэр егъэф)акіуэнымкіз лэжьы-гъэхэр йокіуэкі. Щіыналъэхэм яlэрыхьащ «Дэlэпы-къуэгъу псынщіэ» машинэу мини 9-м щіигъу, поликли-никзу 79-рэ яухуаш, мин 1,3-м нэблагъэм зэгъэпэщы-жыныгъэхэр шрагъэкіуэкіаш. Къищынэмыщіауэ, Уры-сейм къыщызэрагъэпэщ узыфэ щхьэхуэхэм хухэха медицинэ центрхэр. Ди мурадщ Онкологие диспан-серу 8, ціыхухэм япэ медицинэ дэlэпыкъуныгъэхэр щат іуэхущіапізу 466-рэ, сабий сымаджэщу 10 духуз-ну. Медицинэ технологиер йофіакіуэ, шэч хэмылъу, яхэр дэlэпыкъуэгъушхуэщ узыр и чэзум къэхутэным-кіз, абы нэгъэсауэ еlэзэнымкіз, ауэ мыхьэнэшхуэ иіэщ ціыхум и узыншагъэм хуищіыж гулъытэями. Медицинэ лэжьакіуэхэм ціыхузом гуратъэіуэн хуейщ узыншэу псэуным гулъытэ хуащіын зэрыхуейр, абы теухуауз ящіапхъэхэм щагъэгъуэзапхъэц, ар хабээ яхуэхъумэ, узыфэ куэдым щыхъума зэрыхъунур», - жиіащ минист-рым.

Зэришэм шагъэпъэпраш «Узыншагъэр хъумэн» льэпкь проектым хыхьэу «Цыхухэм ягэ медицинэ дэlэпыкъуныгъэхэр щрат lyзхущlапlэхэр къэгъэ-щlэрэщlэжын» программэр гъэзэщlэнымкlэ ехъулlэдэлэныкулыны вэлэр шраг тузулшагнаялар көз-вэ-щэрэш(эжын» программэр гьэзэшіэнымкіз ехъуліз-ныгьэфіхэр къззыгьэльэгъуа щіынальзхэр. Зэфізкі пьагэхэр зиіз хэгьэгуи 10-м яшышщ Къзбэрдей-Баль-къэр Республикэри. 2021 - 2023 гъзхэм къриубыдзу Налшык дэт поликлиникитірэ Дыгулыістъурей къуажэм щылажьэ апхуэдэ зы Іуэхущапіэрэ къагъэщіэрэ-щіэжащ. Дохутыр амбулаторэу 3, фельдшер-акушер лункту 1 яухуащ, Іуэхущапіз 21-м ээгьэлэщыхыныгьэ лэжыыгъэхэр щрагъэкІуэкІаш, медицинэ Ізмэпсымэу 217-рэ, автотранспорту 60 къащэхуащ. А Іуэхум хъар-зынэу зэрехъуліам папшіз, республикэм хуэгъэлса фіыщіэ тхыльыр Къалэбатэ Рустам къратыжащ Голи-ковэ Татьянэрэ Мурашкэ Михаилрэ. Алхуэдэу а махуэм Къэбэрдей-Балъкъэрым и пліа-нэпэм щылэжьащ эндокринолог Гугъуэтыж Эльвирэ, кардиолог Лыджыдэ Элинэ, терапевт Ліыкътугу Ар-инэ сымэ. Ахэр ціыхуи 100-м щіигъум я узыншагъэм кіэльыплъащ икіи зыхуэныкъуэ чэнджэщхэр ира-тащ.

шхьэшэмыші изэ.

• Дызэкъуэту

Къащыгугъхэм зыщІагъакъуэ

УФ-м и Президент Путин Владимир мазаем и пэм «Хэус-м и президент путин владимир мазаем и пэм «хэ-кум и хъумак1уэхэр» фондым и лэжьыгъэр зытещіы-кьахэм зригъэубгъуаш. Иджы абы хузэфІзкІынущ езым и ахъшэхіз и джырей мардэхэм тету къыдагъэк1 протез-хэмкІз СВО-м хэтахэр къызэригъэпэщыну. Нэхъ ипэкІз и къалэну щытар а Іуэхум тещІыхьауэ Урысейм и Социа-льнэ фондым щыхът зэрытехъуэ электрон тхылъыр къыщыдахынымкІз щІзгъэгъуэн яхуэхъунырт.

КъЭБГъЭЛъАГъУЭМЭ, узыншагъэр зэрырагъэфіакіуэ техникэ хьэпшыпхэмрэ протезхэмрэ пщіэншэу къаіэрыхьэнымкіэ фондым мы зэманым зыщіигъэкъуащ дзэ іуэху хэхам хэта ціыху мин 1,8-м.

- Іуэхущіапіэм и къалэн нэхъыщхьэхэм ящыщщ ди зауэліхэм медицинэ дзіэпыкъуныгъэ ягъуэтынымкіэ защіэгъэкъуэныр. Дэ дыхущіокъу, хуэныкъуэхэм медицинэ ізмэпсымэхэр ялъэгъэіэсыным и мызакъуэу, ахэр къызэрагъэсэбэпынуми хуэіэрыхуэ хъунымкіэ защіэдгъэкъуэну. Алхуэдэу дадолажьо медицинэ, къэхутакіуэ, узыншагъэр щрагъэфіакіуэ іузхущіапіэ нэхъ ціэрыіуэ дыдэхэм. Урысейм Промышленностымрэ сатумкіэ и министерствэм и министерствям и щрагъэфіакіуэ јузухиціапіз нэхъ цізрыіуэ дыдэхэм. Урысеим Промышленностымър сатумкіз и министерствэм и Ціыхубэ медицинэ къэхутэныгъэ центрым ди зауэліхэм я узыншагъэм зэпымыууэ щыкіэльоплъ - протезыр щыхуагъэхыээырым къыщыщіаудазуэ ар къагъэсэбэпыфу егъэсэным щыщіэкіыжу, - жеіз «Хэкум и хъумакіуэхэр» фондым и унафэщі Цивилевэ Аннэ.
Абы къыхигъящащ Донбассымрэ Новороссиемрэ зэрыщагъэбелджылар СВО-м хэтауэ ныкъуэдыкъуагъ зыгъуэта-

щагъзбелджылар СВО-м хэтауэ ныкъуэдыкъуагъ зыгъуэтахэр спортымрэ физическа щэнхабаэмрэ зэрыхэтыфыну Ізмэпсымэхэмкі в къызэгъэлаща зэрыхъунур. Псалъэм папщіэ, 2024 гъэм и ялэ мазищым алхуэдэ протезхэр хуагъэхъэзірынущ ціыху 60-м.

Мы ээманым іуэхущіапіэм координатор мини 3,5-рэ щолажьэ. Абыхэм яхэтщ хэкум и хъумакіуэу хэкіуэдахэм я унагъуэхэм щыщ ціыхуи 100-м щіигъурэ дзэ іузху хэхамрэ нэгъуэщі зауэхэмрэ я ветерану 300-м нэблагъэрэ. Фондым лэжьэн ээрыщіидээрэ къаіэрыхьащ. СВО-м хэтахэмрэ абыхэм я іыхълыхэмрэ къаіэрыхьащ. СВО-м хэтахэмрэ абыхэм я іыхълыхэмрэ къабгъздокіыу ээрызыхуагъазэ хыгъэ мин 740-м нэс. Абы щыщу іузхугъуэ мин 630-р зэхагъэкіпсы мин 740-м нэс. Абы щыщу іузхугъу мин 630-р зэхаурысейпсо фондым эзгурыіуэныгъэ 40-м щіигъу ярищыліащ іузхущіапіз зэхуэмыдэхэмрэ медициня, мылъку къэлэжывным зи лэжьыгъэр темыухуа нэгъуэщі ізнатізхэмрэ.

тіэхэмрэ. - Дзэ іуэху хэхам хэтахэмрэ абыхэм я унагъуэхэмрэ ядэ-іэлыкъуным теухуа куэд зэфіэдгъэкіащ. Абы щыгъуэми щыіэщ хабээм зэхъуэкіыныгъэ хыумылъхьауэ, къэралым и щывщ хаозэм зэхъуэкіыныгъэ хыумылъхьауэ, къэралым и правительствэмрэ министерствэ щхьэхуэхэмрэ я дэ!эпы-къуныгъэ хэмылъу дызэмыбэкъуэфыну лъэпощхьэпохэри. Псалъэм папщ!э, УФ-м Узыншагъэр хъумэнымк!э и министерствэм мы зэманым дедгъэк!уэк! лэжыыгъэр зытеухар ди л!ыхъужьхэм я узыншагъэр къегъэпщытэныр къэралым и щ!ыналъэ псоми къызэрыщызэрагъэпэщынырщ дэз !уэху хэхам къыхэк!ыжа и ужык!э, гъэ къэс илъэсищым

дзэ (узху хэхам къыхэкlыжа и ужькіз, гъэ къэс илъэсищым къриубыдэу зыкізлъыгьэлпъыжыныр къэлъытауэ, - дыщегъу фондым и унафэщіым.
Алхуэдзуи Цивилевэм къыхегъэщ псапэ Іузхухэр къызэньгъэлэщ Гузхущіапізхэм фондыр зэрадэлажьом и фіыгьзкіз, ліыхъужьхэм зыкъызэрыхуагъазэ Іузхугъуэ нэхъыбэкіз ээрызыщіагъэкъуэфыр. «Псалъэм и хъэтыркіз, ветеранхэр я уна къэкіуэжа нэужь, я дзэхэр Іурагъэлъхьэным ихьыту ахъшэм щыпэмылъэщ куэдрэ къохъу. Дэ дыхъэзырщ алхуэдэ (узхукіз эыкъытхуагъазэми, псапэ фондхэм щыазхуахьо ахъшэхэм щыщ абы хухедгъэхыну», - пещэ ціыхубзым.
Абы зэрыжиїамкіз, къэкіуэну зэманым фондым и мурадщ ветеранхэмрэ абыхэм я унагъузхэмрэ хуащіз Гузхутхызбе

ветеранхэмрэ абыхэм я унагъуэхэмрэ хуащіэ іуэхутхьэб-зэхэмрэ дэіэпыкъуныгъэхэмрэ арэзы къищірэ-къимыщірэ къипщытэну. Цивилевэм къызэрыхигъэщамкіэ, «Хэкум и хъумакіуэхэр»

цивилевам къызэрыхигъэщамкіз, «Хакум и хъумакіуэхэр» фондыр мы заманым йолэмь дэз Іуаху хэхам хэту зи Ізпкъльэпкъым сэкъат игъуэтахэм я псэупіяхэм нэхъ тыншу зарыщызакіуан, зыхуей щыхуэзэн хуэдзу къызэрызэрагъэпэщынуми. Псалъэм папщіз, пщэфіапіэм щіэтыпхъэхэр къызэрагъэсэбэпыфынум тещіыхьауэ хуащі, зыткъэщіыпізхэр, стіолхэр я лъагагъ-лъахъшагъкіз узэрыхуейм хуэду тебухуэу хуагъзув, «умный дом» Ізмалымкіз къызэрагъэпэщ. Япэу апхуэдэ пэшхэр зыхуей щыхуагъззар Москва областырш.

ластырщ, «Иджыпсту фондым егъэхьэзыр къыщыгугъхэм зэра-дэlэлыкъуну lэмалхэм нэхъри зэрызригъэубгъуну щlыкlэр», - къыхегъэщ Цивилевэм.

БАГЪЭТЫР Луизэ.

ХьэрычэтыщІэхэм я ехъулІэныгъэхэр

Мэзкуу къалэм и ВДНХ-м мазэ зыбжанэ хъуауэ щек**і**уэк**і** «Урысей» лъэпкъыбэ гъэлъэгъуэныгъэм иджыблагъэ щызэхэтащ хьэрычэтыщІэхэм я махуэ. Абы и лэжьыгъэм ирихъэлIащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и ліыкІуэ гуп, КъБР-м и Правительствэм и УнафэщІым и япэ къуэдзэ Къуныжь и Правитель. МуІэед я пашэу.

РЕСПУБЛИКЭМ и Іуэхущіапіэхэм я зэфіэкіхэр щагъэлъа-гъуэ стендыр къызэригъэпэщащ «Си хъэрычэт іэнатіэ» щіы-налъэ центрым, КъБР-м Экономикэ зыужьыныгъэмкіэ и мипальэ целгрын, къвт -и околомика зыужавный вямка и имг-нистерствэм и на!э щ!эту, «Хьэрычэт мащ!эмрэ курытымрэ» льэпкь пэхуэщ!эм ипкъ итк!э. Къэбэрдей-Балъкъэрым и стендым деж щагъэлъэгъуащ

республикэм и ІэпэІэсэхэм, дэрбзэрхэм, дышэкІхэм, на-гъуэщІхэми я ІздакъэщІзкІхэр икІи гъэлъэгъуэныгъэм къри-хъэлІахэм ядэгуэшащ я лэжьыгъэм хэлъ щэхухэмкІэ, я про-дукцэхэр зэращі щІыкІэхэм я ІэмалхэмкІэ.

Зэјущјэм щыјащ икји ди республикэм и стендым къыб-гъздыхьащ УФ-м и Правительствэм и Унафэщјым и япз

къуэдзэ Белоусов Андрей. Хьэрычэтыщ!эхэм я махуэм къызэхуэсахэм абы яжри!ащ Урысейм и мэкъумэш-прокъызахуэсахэм абы яжриіащ Урысейм и мэкъумэш-про-мышленнэ комплексыр, къэралым щимызактуэу, дунейлсо экономикэми щіэгъэктуэн зэрыхуэхъур. «Япэм нэгъуэщі щіыпіэхэм ерысктылктьяхэр ктыщытщахуу щытамэ, иджы дэ ахэр хама къэральям яхудогтьашэ икіи лізужыструэ куэ-дымкіи зыктызыдогъэпэщыжыф, дэктузэныгтэ ктыда-щіыліахэм щхтызыдогтызынау», жиіащ Белоусовым. Бизнесымрэ инвестицэмрэ ктыралым зэрызыщаужь щіы-кіэм теухуауз зэіущіэм ктыщыпсэльащ УФ-м экономикэ зыу-

жыныгъэмкіэ и министр Решетников Максим.
«Евразие экономикэ зэгухьэныгъэм ипкъ иткіэ ди къэралым илъэс кіуам сату ядищіащ Китайм, Индием, Мысырым, Хьэрып Эмират Зэгуэтхэм, Бразилием, Сингапурым, Вьетна-мым, нэгъуэщі къэралхэми. А зэпыщіэныгъэхэм лъэныкъуэ-хэм фіы куэд къахуихьащ, адэкіи зыдужьынымкіэ хэкіыпіэхэр къигъэнэ Ivaш». - къыхигъэщащ министрым

УЭРДОКЪУЭ Женя.

CANSIE ITCARSE

Дызыгъэгуфіэ, дызыгъэгушхуэ, дызыгъэіущ ди нэхъыжьыфіщ тхакіуэ, философ, публицист, тхыдэдж Бейтыгъуэн Сэфарбий. Абы и іздакъэщіэкіхэм ящыщу ціыхухэм нэхъ псынщіэу япхъуатэр и жыlэгъуэхэр арагъэнущ, ахэр нэхъ тхыгъэ кlэщlщи, гушы Іэрэ ауанкіэ гъэнщіащи.

Кіэщіми, гупсысэу щіэлъыр куущ, анэдэлъхубзэм и бея-гъымрэ тхакіуэм и акъыл жанымрэ узэрыпэлъэщын щіэныгъэ уимыіэмэ, и купщіэр къыпхуэмыубыдыну. Псалъэм папщіэ, иджырей дунейм къезэгъ дыдэкъэ мыпхуэдэ жыlэгъуэр: «Политикэ: дунейм и щытыкіэр зэльытар къуагъкіэ зэхэзекіуэ пшэхэращ». Ціыху хьэл кърипщіэну ирикъункъэ «Къуэгъэнапіэм къуэсыр утыкум нэсам хуопсальэ». Узыгъэдыхьэшх-узыпіэм къузсыр утыкум насам хуопсальз». узыі ыздыльзшл-узы-гъэгупсысэкъэ: «Щхьэм имылъмэ, ари ныбэщ». Дэтхэнэ щап-хъэр къэпхьын?! Уигу ибубыдэну узыхуей защіэщ. Езыми фіыщіэшхуэ хуэтщіу, ди гуапэу тыдодзэ «Адыгэ пса-лъэм» дзыхь къыхуищіа жыіэгъуэхэр. Ахэр щіэщ, тхылъ хъуну

иджыри хүнэмысаүэ.

Мардэншэ дуней

(ЖыІэгъуэхэр)

ЦІыхубзым ІумпІэр фІэфІщ, езым иІыгъмэ.

Акъыл щІэныгъэншэрэ щІэныгъэ акъылыншэрэ: акъылыншэр шынагъуэщ. Пэжыр къыщІэбгъэщамэ, зыхуэсакъыж.

Зэгъунэгъухэм еплъытмэ, зэрымыціыхухэр Іэпліэ-

Акъылым псалъэр егъэмашІэ, ирекъух, ахьмакъым къыІуролъэлъ.

ЗэхуэкІуэтэным акъыл хуейщ, зэпикІуэтыныр де-лэмкІи зэфІокІ. Уафэм къехуэхым хуэсакъ - ущІипІытІэнщ.

Дунейм зэрытетымкіэ мыарэзым гъащіэр хуэфа-

Дуней еплъыкіэ шхьэхуэ зиіэр ціыху хэшыпыхьаш. Къызыхуэтымрэ зыхухэтымрэ саходэ: зэм зыр къыхызох, зэм - адрейр.

Бжыныхур умышхмэ, и мэр къыпщіихьэркъым, -апхуэдэщ мэ зыщі дэтхэнэри. Ныбэм зи щхьэр къипіиикіми и щхьэ Іуэху зэрихуэу

Гъузгу пхэнжым узэрытетым гу лъыптэмэ, захуэм ирикІуэн щІэбдзэнщ. ФІыщІэ жыг зыхуэфащэм хесэж.

Жьэ ущіам къуэдзапіи фіздзапіи иіэкъым. Ціыхугъэм хуэфащэу зы махуэ псэуфар пщіэншэу дунейм тетакъым

Гъуэгур пхэнжмэ - текІыгъуейщ, захуэмэ гъуейщ

Фіыри Іейри зигу къэмыкіыр тіуми щыщкъым. Шылъэгу кіэлъэфыр зыфізауанхэр зэфэзэщу щхьэкъэбщ: абы и зектуэктэр и гъащтэ ктыхым елъытащ.

Къэгъазэ зимыІэм укІэлъымыгъыу къэнам зегъэзэгъ

Шыхүхэр зэхүэдэш пшэм нэсыхү Насыпыр шейтіан Іэщіагъэщ.

Пэж дыдэр шхьэгъэпціэжш - шыіэкъым

Щытхъум хуэдэгур тхьэкіумэ жанщ. Ущиен псоми яфіэфіщ, ауэ ар зыхуэфащэр

щырщ. Куэдым хуэныкъуэр акъылкІэ щІакъуэщ. Псалъэ ткІыбжьрэ вы бжьакъуэрэ.

Ахърэтым здэпхьыр дунеягъэкІэ уи Іыхьэщ. Псалъэ жагъуэ зыутІыпщымкІэ къокІэрэхъуэкІыж.

Гупкіэр къызыхуигъэщіамкіэ гублащхьэщ. Щхъухьыр іэфіу зэхэщіащ.

Щізныгъэліым зыкъыфіэщіыжмэ, гущыкі хуащі. Губзыгъэр чэнджащэурэ зыфlащам зэфlex. Іуэхур

Уи щхьэм псори иумылъыт, нэхъыфІи нэхъыкІи

Хэт сыт хуэдэ псэукіэ имыіэми и нэпс іыхьэ щіе-

Ныбжьыр здынэсамкІэ псэм уемыупщІ - хищІыкІыр

Гум Іэджи къреху - нэхъыбэр лъабжьэншэщ

Лъэрытету къызэтенэмэ, жьыкІэфэкІэм я кІэн къи-Пэжри пцІыри къэрабгъэщ, гъуэрыгъуэу за-

ЦІыхубэр насыпыфІэ пщІын къыпфІэщІу ущІэмып-

хъуэ - зэlыпщlэнущ. Щытхъуншэмрэ щытхъупс къызрагъэжэхымрэ:

узыншэрэ сымаджэрэ. Пащ!эмк!э тхьэлъанэ ящ!у щытащ, иджы жьак!э

ЖыІэзыфІэщыр нэхъыбэу акъылцыджхэм къахокІ

ШейтІанымрэ шыдымрэ: тралъхьэр я хьэлъэщ. ЗэлІзэфызыр набгъэмэ, тІури дагъуэншэщ. ТхьэгъэпцІым шейтІаныр и тхьэщ, ауэ ари егъэпцІ.

Блэкlа зэман щыlэкъым, адэ-анэм хуэдэщ. Зэм нэфщ, зэм дэгущ, зэм бзагуэщ: хьэщхьэвылъэ

лъэпкъщ.

Зи лъакъуит зэхуэмыдэр лъэрытетщ, щхьэншэр

Дэтхэнэ муслъымэнри зытетыр хьэрып дунейщ. Жьыгъэм цІыхур щощтэ, нэмысынуи хуейкъым ФІыр нахъыфіыжым заіещіэ.

Зэчиймкіэ дунейр къызэрыгуэкіхэмкіэ ахърэтщ.

Псэр ныбэм къыщоуш.

Пэжым щотхъури, пцІыр къащтэ - жымрэ щІэмрэ

Пилыр пэжым къыгуэпчмэ, гъашлэр зэшыгъуэ хъунуш ФІыщІэри щытхъури хъарзынэщ, фІыуэ уесэбау Къэгъазэ-нэгъазэ зимыІэр зэманырщ: гъащІэр

къыщіадзэжми, зэіащіэн пэрыхьэту ягъуэтынущ. Сэтей къащіыну дзыхь ямыщіурэ гупсысэ-гурыщіэ зэпэщхэр псэм и къуакІэбгыкІэхэм щокІуэдыж, ар -дыдэмкіи лъэпкъ зэхэщіыкіыр хелъафэ

Псалъэ кіыхьыр жызыіэмкіэ кіэщіщ.

Куэдыр псыкіэщ, мащіэр берычэтщ. Фызыргубжьмэ-тоуж, и бзэриубыдмэ-екіужыпщіэр vи фейдэш.

тфеидещ. ЖамыІэмэ нэхъыфІыр ерыщу къапсэлъ

Псэм и щхьэр иужэгъумэ, щхьэм и псэр пэщІэтып-

ЦІыхур тхьэ унафэкІэ дунейм тетмэ, захуэуи къуаншэуи лъытэн хуейкъым. Хэдэри хэплъэхэкlыжри натlэм къритхащ, нэу

фІыцІщхьэрыуэри жьуджалэчщ.

Ціыхур къызыхуигъэщіа гъащіэм еплъытмэ, къы-щіигъэщіар сыт жыуегъэіэ.

Махуэфі, ліэкіафіэ жызыіар нэхъыфіи хуейт. Зэіыпщіар къуащіам хэбжэ.

Зым и фіэщхъуныгъэр адрейхэм даіыгъыпхъэу ди-

Узыхэдэн зэрышымы!эр къэпш!эху пхухэтш.

Тхьэмпэхэр пыхужкіэ жыгым зигъэпсэхуркъ къуаргъхэм тіысыпіэ ящіыж.

Афоризмэм дунейпсо къэхутэныгъэ мыхьэнэ иlэщ. Щыуагъэр гъуэгу теувэмэ, илъэсищэкlэрэ пэж къафіэщіу ирикіуэнкіэ мэхъу. Псэущхьэхэм я іэпкълъэпкъыр зэман ткіыбжьхэм

хуэщіащ, ціыхум зихуапэурэ уаери хуабэвэхри хуэмыхьыж хъуащ. Хъыжьэ, лІыхъужь, къэрабгъэ: зэщыщ гупщ.

Зыжьэу зэдыжаlэр гупсысэ чэнжщ. Гукlэ къапсэлъыр зэхэзыхыр тхьэкlумэ жанщ.

Лажьэм зигъэгувэми, пасэу къос. Тхьэкlумэм щыщlэми, мыхъумыщlэу зэхихым кlэ-

ричыркъым.

Жаіэ мыхъу нахуэр щэхуу нэхъыбэрэ зэlэпах. Фызым къигъапціэ къыфіэщіу дэпсэуфыр бэшэчщ

Щхьэм унафэ зыхуищГыжыфмэ, зэлъэгуни щГо-лъэгуэни щыГэкъым!

лъзіуэни щыізкъым!
Зэдэгушыіэхэм гушыіэкіэ ящіэ.
Лъагъуныгъэ насыпыр кіуэм-кіуэурэ ещіэкъуауэу щіедзэри, и лъэр щіоху.
Ягъэкъуаншэр тхьэм фіэкъабылмэ, хэт зыщіэр?
«Шынэхъыщіэ» яфіищу ціыхур зыхуеплъых псэущъахэхэм зыдэплъеин хабээ яхэлъщ - зинэрылъху яхэт-

Нэгъуэщ къимык ми. гум жьы дезыгъэху псалъэр

ПцІым зыгуэрурэ тэлайкІэ удекІуэкІынщ, пэжым фіэкіыпіэ иіэкъым

ЩІы щІагъым щІэлъыр къыщІахри, щІы щІыІум щызэрофышІ.

Гупсысэр зэрыхуейуэ бутІыпщмэ, цІыхущІэ къигъэщіыну ущыгугъ хъунущ.

Драхьей-кърахьохыр нобэ-пщэдейщ. Лъагъуныгъэм и зекlуэкlэм джэдур уигу къегъэкl.

Жейнэдыр дыгъуасэншэщ: пщэдджыжь пшэплъи илъэгъуакъым, пщыхьэщхьэри хуэфащэкъым.

ЛъэТур зыужэгъуам и щТыб къигъазэми емыкТун-

шэщ. Чэнджэщыр зратым и щытыкlэм хуэмыгъэпсамэ, щыуагъэщ. Делэм гуэныхьри псапэри и зэхуэдэщ.

Дыджыр шхыдэм занщізу поджэж: пэж е пціы? Зыпшийкіэ лъагапіэм унэсыркъым - зыіэтын хуейщ. Псэрэ щіэныгъэрэ: къозыщіэрэ къэзыщіэрэ

Гъащіэр щыкіэкъинэми іэфіщ, ауэ ліы хэкіуэтар фызым ипэ ихуэмэ, ари насып сортщ.

Щіалэгъуэм къызэринэкіыр фіыми іейми бали-гъым и лъабжьэщ, щхьэкіэр езым ещіыж.

Псэм унафэр Іэрыхьэмэ, езыри зэІохьэ

ЗызыгъэлІыфІыр лІыгъэншэщ.

Узыхьыну псым зэпрыкіыпіэ иіэкъым - гъащіэри Бамэ зышІым къышІихьэркъым.

Гъуэгу хэзышым: и кІэм нэсу умыубзыху, ирикІуэн шыІэкъым.

Лъагъуныгъэм узыншэу къелам гъащ1э и1эщ. Щ1эныгъэм къыщ1игъуурэ к1уэр Сократ гъунэгъу

хуохъу. Жэуапыр щІэгъэщхъуамэ, упщІэм зеущэхуж.

Щхьэхынэм щысын кlыхьыр хуэмыхьыж хъури, зь зэман зигъэхъеяш.

Щхьэусыгъуэм и щхьэусыгъуэр щхьэгъэузщ Іэщыр ягъэхъухэм я закъуэкъым... Іэщыхъуэхэми

хэплъэн хуейщ. Псалъэ гуапэ къыпхужаlэмэ, щlэщыгъуэщ - нэ-

гъуэщІхэми зыгуэр ялъыгъэс. Хамэ дин зыІыгъыр Іумпэм зыщІым гуэныхь къихьми ишІэркъым - дэтхэнэ фэшхъуныгъэри Тхьэшхуэм и

Іэмырщ.
Чыристаным Суд шынагъуэ зыфіищар щызэхэтынур дунейр къутэжмэкъым - Алыхь зи закъуэр щыхуей дакъикъэращ.

Зэрымыщіэкіэ къыпщыщіынум фіэкіыпіэ иіэ-

Псалъэм фІы къимыхьынумэ, екъух

Си цІэмкІэ соІуэ! (Тхьэлъанэ). Узыхуэмейхэр зыхэбдзу щІэбдзэмэ, къыпхэнэжы-

луна:
Иблис Іэдэм и щхьэр хуигъэщхъын щІимыдам и щхьэусыгъуэр иужьк!э Тхьэм жэнэтым къызэрыщІихужам ІупщІ ещі.

Псалъэр бутыпшмэ, зрелъэфыхь, піэшіэкімэ, къэгъазэ иІэкъым

Щхьэзакъуэ гъащіэр мыщіагъуэми, зыбгъэгусэу умытысыжу зыщіэгъакъуэ - нэгъуэщі уиіэкъым. Хъуэхъумрэ хъуанэмрэ: тіури дерсщ, къыхэпхыф

Дадэкъуапэ - акъыл къуапэ. Хьэл-щэным зихъуэжурэ зокіуэ: е йофіакіуэ, е йо-

Псэр пщэ хъууэ щытамэ, ауэ къозытын гъунэжу бгъуэтынт.

Псалъэ Іэрыхуэр псэм йохуэбылІэ Насыпрэ насыпыншагъэу ц ыхум къышыхъур Тхьэм

нэгъуэщ\у къилъытэнк\з хъунущ.

Щхьэусыгъуэр ц\ыхугъэм хуэлажьэмэ, нэхъыбэ ирехъу.

Гъэгъам щіалэгъуэр егъэгуфіэ, сэ си гур хегъэщі,

зэрыгъужынур сощіэри. Псэмкіэ акъылыр зэшыгъуэщ, акъылымкіэ псэр зэштегъэущ.

Зэщыгугъхэм ирагъэлеймэ, къащ!эк!уэжынущ. Махъшэ зи!эр чэруанак!уэу езгъэжьэнт - игу зэб-

гъам тригъэубжьытхэу.

Іэпкълъэпкъ пщыкіутіыр лейкъым, нэхъ мащіэу шытамэ нэхъыфІт.

ЛІэр дунейм трах, къанэр зэрытох. Лъагъуныгъэр хьэрф къизымытхъэ псэм и усэщ.

Щхьэзакъуэ гъащіэр адыгагъэкъым Делэм къигъэгубжьым хущощіэ.

Шхьэзыфіэфіым и шхьэм зыхуегъафіэ - тхьэрыъуэ пщэхущ. ТхьэмыщкІэ къузгъунрэ бей хьэлэлрэ щыІэкъым.

Жьырытэджым

Псэр псэхэх щымы!эм пэплъэркъым, Іэпкълъэпкъым хогъуэ, зэрыжаІэр шыпсэщ.

кіэщіуи кіыхьуи щыіэу жаіэ: тіури ГъащІэр махуэ уэм, цІыху щхьэукъуэ: дунейр Іуэхуншэщ.

Фіэщхъуныгъэр жей іэфіщ - къзушыну хуейкъым. Хьэрэ пэт уи гъын къегъакіуэ, нэпс щіигъэкіыу плъагъумэ е къугъыу зэхэпхмэ.

зыкъом хэти ещіэ, гъэзэщіэн гугъу зыми хүүмыш.

Хуульяд. Къзбэрдей поэзием фащэу ПащІэ тетщ, иджы Іэджэм еуэ-еІэкІэ жьакІэ хуагъэкІ.

Сомыр мащІэмэ, тумэн и уасэщ. Нэхъыжьым едаІуэм нэхъыщІэр щІыдэплъеин иІэ-

л.... Псэлъэрейм гухэлъ хууигъэщІынщ жьэмейм. Ди Іуэху зыхэмылъу къытщыхъур цІыхугъэ пщалъэкІэ щыуагъэщ. Гурыгъу-гурыщіэр хэіущіыіу умыщі - хэти абыкіэ

къыбдэгуэшэнщ. ЦІыхур къызыхуигъэщІа гъащІэм зэи арэзы техъуэ-

нукъым - араш ахърэтым лъабжьэ хуэхъур. Фіым и Іэфіыр щіахыжмэ, гум дыджу къонэ. Хэгъэрейм пщіэуэ иіэр зыхуэдизымкіэ хьэщіэм

еупщІ. ФІыщіэмрэ зэхуэщіэмрэ зэхагъэзэрыхь: зэхуэщіэр

тафэщ, фіыщіэр лъагапіэщ. Шыдыр бгыщхьэм тетым Іумпэм ещі, ауэ къуэм дэхүэр къыдэзыхыжыр аращ.

Упщіэ гугъум жэуапкіэ уемыпіэщіэкі: апхуэдэм ліэщіыгъуэкіэрэ ямыгъуэту щылъыхъуэ щыіэщ. Тхыдэр лъэныкъуитІу зэгуэтщ - политикэм ещанэр

ъегупсыс. Лъэхъэнэ жыжьэхэм къащІэна гупсысэ куухэр

апхуэдизу нобэщи, зэман щіихьауэ ежэкіыр и піэм ижыхьауэ къыпщегъэхъу.

Зэхуэдэу ціыхуитіи зи махуиті зэхуэди къэхъуркъым: тіум щыщуи зыр лейт. Чысэм пситі йохуэ - дунейм техуэркъым.

Зэманым къытригъэзэжу щытамэ, мэл щхьэзэт ХьэлыфІым зыри химыщІыкІыу нэгъуэщІхэр къыдогуашэри, абыкІи щхьэпэщ.

Дохутырым зи хущхъуэгъуэ имыгъуэтыр щыуагъэм

къыхэкlыу хъужынкіэ мэхъу. Ціыхухэр сыткіэ зэщхьэщыкіми, фэщхъуныгъэм зэщхь ещі.

Ціыхур зыхуэпабгъэр къыпаубыдымрэ и Іэр зы-хуэкІэщІымрэщ. Бзагуэбзэр дунейм тетщ, жьэрэlурэм ахърэтым

Пъапэпціий - шхьэціыкіу макъышхуэ

Зэрыхъун хъуамкІэ къэна зэманыр лейш.

• Фэ фщІэрэ?

• Шхыныгъуэхэр

Нартыху хужь пІастэ

Нартыху піастапхъэ зэтеу-дар кхъузанэ щабэкіэ яухуэнщі, къина пхъашэр тізу-щэ щіа-гъэпщ кхъапіэ къыхэмынэуи, псы хуабэкіэ тхуэ-хэ ялъэс.

псы хуабэкіэ тхуэ-хэ яльэс. Піастапхъэ льэсар псы къэ-кыуальэм хакіутэ, зэіащізурэ тіэкіурэ къагъэкъуальэ, къыграх. Мафіэр цыкіу ящіри, сыхьэт нэблагъэкіэ бэлагъкіз эзіащізуры іув тіатіэ хъуху ягьавэ. Зэіащізуры нартыху хьэжыгъэ ухуэнщіар хаудэ, мафіэр нэхъ ин ящіри, дакъикъэ 20 - 30-кіз бэлагъкіз япщурэ ягъажьэ. Хьэзыр хъуа піастэр шыуан джабэм кізрымыпщізу щытын хуейщ. Піастэ жьар зэрыпщтыру, псы щіыз тізкіу зыщыхуа ізнэм тралъхьэри, ізхэр псыф ящіурэ см 8 - 10 и лъагагъыу яубэ, итіанэ ягъэупцівііу. Піастэр Ізнэм щытрагъэувэнум деж и щхьафэр трагъэжри, бэыгъэурэ яупщіатэ. Дашх лы, гъэшхэкі шхыныгъуэхэм.

Хальхьэхэр (зы цІыху Іыхьэ): нартыху зэтеуда щІэгъэпщауэ - г 135-рэ,псыуэ - г 500, нартыху хьэжыгъэу - г 65-рэ.

ШыбжиитхъукІэ гъэжьа лы Іыхьэхэр

Лыпціэр Іыхьэ-Іыхьэурэ зэпаупщі, я Іувагъыр см 1,5 - 2, я хьэлъагъыр г 100 1,3 - 2, я хьэльагый гыр г тоо хъууэ. Ятхьэщі, шыгъу ща-хуэри дакъикъэ зытхухкіэ щагъэлъ, шыгъур хыхьэн щхьэкіэ. Лы Іыхьэ шыуахэр тіэкіу ягъэжэпхъри, тебэм

тхъуэплъ дахэ хъун хуейщ. Пщтыру яшх, шыбжиитхъў гъэжьар лым тракіэри. Піастэ хуабэ дашх.

Халъхьэхэр (Зы цІыху Іыхьэ): былымыл щабэу - г 200, шыбжиитхъуу - г 30, шыгъуу - узы-хуейм хуэдиз.

Къуалэбзухэм я цІэхэр

Баклан японский - Япон хыбабыщ Глухарь - Хъунгъар, бзудэгу, бзыудэгу Лунь степной - Жьец, мэкъупІэжьец Мухоловка-пеструшка - Жьыкъанкъуэлэн Лысуха - Псыджэд, къамылджэд Балобан европейский - Къыякъ Валобан европейский - Къбинкъ Воробей снежный - Уэсбэу Стеноглаз - Дурэшбэу, бзудамэплъ Воробей черногрудый - Бзубгъэгуфіьціэ Орел горный - Къуршыбгъэ Сплюшка - Жьындуціыкіу Орел-карлик - Бгъэжьей Синица усатая - ЦІыжьдадэжьэгъуху Синица хохлатая - АмкІыщ Красавка - КърупщэфІыцІэ Краснозобик - Бгъэгуплъ Галка альпийская - Къуалэпэгъуэ

Галстучник - Щхьэщ, пшахъуэджэд Бекас - Сыр-сыр, бзупэкІыхь, удыдж

 Сабий джэгукІэхэр

Барсучок - Бгъэнбзу

Дамэкъуэшэс

Джэгукіэ гъэщіэгъуэнц икій гугъущ. Илъэс 14 - 18-хэм ит щіалэхэр иризэдэджэгуу щытащ, ауэ зи къарум къи-гъэгугъэ нэхъыжьхэри иризэпеуэ хъурт. Джэгум дамэ-къуитI и Iэ зырызымкIэ къещтэ, ахэр и зэхуэдитlым деж щиlыгъыу щlым трегъэувэ. Итlанэ и лъакъуэхэр зэбгъу-рыту я пlэм зэритым хуэдэу дамэкъуэхэр гъуэрыгъуэу игъэlэпхъуэурэ щlым зыде-укъуэдий, дамэкъуитlымрэ и лъапэхэмрэ фlэкlа щlым

лемыту.
Ар зыщіыфахэм джэгукіэр нэхъ гугъу, нэхъ гъэзэщіэгъуей ящі. Абы щхьэкіэ, игъэіэпхъуэну щіым къыт-

рича дамэкъуэмкіэ ар щіым игъзувыжыным и пэкіэ адрей щіым тетым йотіыркъ, итіанэ егъэбакъуэри егъзув. Алхуэдэххэурэ аргуэру щіым зыдеукъуэдий. Ари зэфіагъэкіыфа иужькіэ нэхъри нэхъ угтъ ящі: щыкіуэкіи къыщагъэзэжкіи дамэкъуэхэр зэрагъэтіыркъ мамэкъуэчэр зіратыра шалиті-щым дамэкъуэшэсыр яхузэфізкіа нэужь, нэхъ лъэщ дыдэр къращіэну дамэкъуэхэр зэригъэтіыркъыурэ щіым зыдзуктыранным и гупэм пыіз разапакіз ктрагъатырыхыруэ щіым зыдзуктыранным и гупэм пыіз прэтытырыти, ар дзапакіз ктрагъатырытыры дзапакіз ктрагыратырых аруыхуейм хуэигъэтіылтыыжа нэужь дамэкызэфізувэжыя урагъзныркызафізувэжыя, нэхъ мащіэрэ пыіэр дзапакіз ктызафізмыувэжмэ, нэхъ мащіэр пыіэр дзапакіз кыштами, къызэфізувэжыфа щіалэр текіуэрт. щалэр текіуэрт.

● Ар пэжщ

Зы сыхьэтым къалъхум и бжыгъэр

Ціыхухэм я бжыгъэм псынщіэ дыдау хохъуэ. Зы сыхьэтым къриубыдау дунейм къытохьэ ціыху 5400-рэ.

Къызэрабжамкіэ, илъэсипщі къэс тхылъхэм я бжыгъэм хуэдитікіэ хохъуэ. Ди къэралым и закъуэу тхылъ том зы мелардрэ ныкъуэрэ щахъумэ. Ахэр псори щізхуэн папщіэ, библиотекэ мин 400-м щіигъу ящіащ.

Иужьрей илъэси 100-м къриубыдэу дуней псом щІыдагъэу къыщыщІахуащ тонн мелард 13.

1900 гъэхэм Ленин Владимир и Іэдакъэ къыщІэкІа ткылыхар хама къэралыбаямамка зарызарадзакымкы япа увыпта итыгы. Алхуэдэ щтыктакта, абы и сочиненэхэм баи увыпіэ иіыгът. Апхуэдэ ц 108-кіэ ціыхухэр йоджэф.

ДОХЪУШОКЪУЭ Синэ.

Бжьыныхир сэбэпщ

• Чэнджэщхэр

Дзэр быдэ хъун щхьэкlэ гуэдзым къыхэщlыкlа кlытэ я жьэм жьэдалъхьэри, ягъэныщкіуурэ жьэдагьэль, яхуэшэчыху, итіанэ кыжьо-дадзыж. Апхуэдэурэ илъэсым къриубыдэу тхуэ-хэ ящі.

Тэрчдэсхэм тэмакъ узыр, бгьэч узыр зэрагьэхъужу щытар: абы шхьэк!э гуэдз хуэнщівійр псы хуабэк!э зэ-хащ!эрт, ц!ыху сымаджэм и пщэм тралъхьэрт, япхэжыр-ти, нэху кърагьэк!ырт. Апхуз-дэурэ т!эу-щэ ящ!мэ, узыр хъужырт. хъужырт.

Лъы зи мащіэ ціыхум нэхъ ишхырейуэ щытын хуейщ бжьыныху шыпсыр. Абы лъыр егъэкъабзэ, фіыуэ зэрегъакіуэ.

Джэджьей, гуэгуш шыр цыкіухэм бжьыныху, бжьын цыніхэхэм я тхьэмпэр цыкіу-цыкіуурэ зэпагъэлъэльри, хуэнщіейм хэпцауэ гъатцыклуурэ запагыэльуи, хуэнщейм хэпщауэ гъат-хэм ирагъэшх. Абы витамин куэд хэлъщи, а шыр цlыкlухэр мысымаджэу, нэхъ къару яlзу къохъу икlи шхэрей мэхъу.

Матэкхъуейр жэмыр лъхуэ-уэ махуищ дэкlа иужькlэ къаша шэращ къызыха-щlыкlыу щытар. Мыпхуэдэуи хахырт: лъатэпсыр шатэпскlэ зэlахырт, ар шэм хакlэжырти, абыкlэ матэкхъуей хахырт.

• Псалъэ Іущхэр

Іуэху пщІыр Іуэху мэхъу

фДыжэф пцІанэ хъуркъым.фЗыщІ нэхърэ еплъ нэхъ Іэ-

♦Дышэр и Іэм къыпош.

♦Улажьэу ушхэжын нэхъыф! щы!экъым.

щыІзкъым.

• Зы мэлыфэ тізу трахыркъым.

• Хамяізр ізгъэзагъэ щхьэкіз, гугъэзагъэкъым.

• Дзыгъуэ пэтрэ щіымахуэм хуогъэтіылъэ.

• Гурэ гурэ лъагъуэ зэхуаізщ.

• Хамэ ущие тхьэмахуэщ, хабзэ хьэху махуищц.

• Іуэху пщіыр іуэху мэхъу.

• Зылъэмыкі ізфракіз и іытьы.

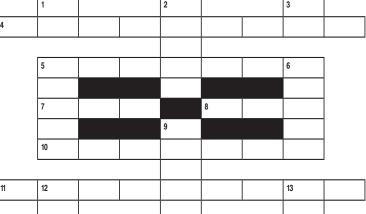
хьэщ. ♦Насыпыр щагуэшым дурэшым дэсаш.

♦Нэгъуеипщ нэхъей, и закъуэ мэшхэж.

♦Хамэр гъэшэраши унэр гъэшэрыуэ **♦Гурышхъуэ нэрышхъуэ ухуе**-

шэ. ♦Зы мафІэ хъуаскІэм жылэ псор къресэкІ.

Псалъэзэблэдз

ЕкІуэкіыу: 4. ... и кіуэдыжыгъуэм дамэ къытокіэ. 5. Гъатхэм пасэу ди щіыпіэм къэпъэтэж къуалобау фіьщіэ. 7. Язынытьуэ сабий ціыкіухэр лым ээреджэр. 8. Кіыщокъуэ Алим и поэмэ «Бгы лъапэхэм

КІыщокъуз Алим и поэмэ «Бгы лъапахэм ...», 10. Адыгэ композитор ціэрыіуэ Балэ ... 11. Егъэлеяуз гурыщхъуэщі.
Къехыу: 1. Пшахъуэщі. 2. Щыгъын лъэпкъ зыщымыгъ ціыху. 3. Ліы и къузгъурэ ... и гъуррэ. 5. Ізщым, хьеуаным зэреджэ нэгъуэщіыціэ. 6. Къэп ціыкіу. 9. Къэбэрдей-Балъкъэрым и композиторузм а загухуъчытьстьм и туъямала. 12 торхэм я зэгухьэныгъэм и тхьэмадэ. 12. Гъавэ къэкlыгъэ. **13**. Шатэм е тхъуцlынэ гъэвэжам и дагъэ.

Зэхэзылъхьар МЫЗ Ахьмэдщ.

Мазаем и 22-м ди газетым тета псалъэзэблэдзым и жэуапхэр:

Екіуэкіыу: 6. Дамэ. 7. Псым. 8. Сщіынщ. 9. Щэм. 11. Зэи. 12. Мэл. 14. Гъэрмэ. 15. Ептыр. 16. Зей. 18. Ещіэ. 20. Лъагъу. 22. Ныбэм. 24. Зиіэ. 25.

Ажэр. **Къехыу:** 1. Банэ. 2. Уэс. 3. Адыгэ. 4. Ипщ. 5. Пыіэ. 10. Мардэ. 12. Мэз. 13. Лей. 17. Еубыд. 19. Щіэин. 21. Анэм. 22. Нэд. 23. Магъ.

Вагъуэхэр уафэм къыщыщІэнэмэ...

• Пшыхьхэр

Налиык и Къзрал киноконцерт гъэлъэгъуапіэм иджы-благъэ щекіуэкіащ пшыхь купщафіэ. Кавказ Ищхъэрз щіыналъэм хиубыдэ респуб-ликэхэм я Ізнатіз зэмылізужьыгъуэхэм: политикэм, щІэ ныгъэм, егъэджэныгъэм, медицинэм, щэнхабээм, гъуаз-джэм,спортым,хьэрычэтыщІэ Іуэхум, нэгъуэщІхэми - ехъу-ліэныгъэ лъагэхэр щызыіэ-рызыгъэхьа ІэщІагъэліхэу урысей Федерацэм и ціыху-хэм яку дэль зэныбжьэгьу-гъэмрэ пщіэмрэ зыгъэбы-дэхэр, артийскэ лъапіэныгъэхэр, дахагъэр, гуапагъэр хъумэным зи зэфіэкі езыхьэ-ліэхэр я дамыгъэхэмкіэ ягъэлъэпіащ Дунейпсо Арткомите-тымрэ Жылагъуэ гулъытэм-кіэ Дунейпсо Ассамблеемрэ.

ГУФІЭГЪУЭ пщыхьэщхьэр я къафэ дахэмкіэ къызэјуахащ УФ-м щіыхь зиіэ, ціыхубэ къа-фэмкіэ «Псыгуэнсу» ансам-блым хэт къэфакіуэхэм (художественннэ унафэщІыр Евразием шэнхабзэмрэ гъуазджэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ Мыз Хьэжмуратщ). Абы къы-кlэлъыкlуэу утыкум lэгуауэш-хуэкlэ кърагъэблэгъащ Ду-нейпсо, Урысейпсо Арткомитетхэм я вице-президент, ака-демик, Кавказ щІыналъэм хыхьэ республикэ псоми щІыхь лэжьакіуэ, ЮНЕСКО-м Шэнхабзэмрэ егъэджэныгъэмкІэ и комитетым хэт Бейты-гъуэн Ізуесрэ КъБР-м и Парлатвуэн таувесрэ къвг-м и парла-ментым и Презиудимым хэт, абы КПРФ-м щи!э гулым и пашэ, КПРФ-м и Къэбэрдей-балъкъэр республикэ комите-тым и япэ секретарь Пащты Бо-

Къызэхуэсахэм сэлам гуапэ яриха нэужь, Бейтыгъуэным фІыщІэ ин яхуищІащ зи лэжьыгъэм, ІэнатІэм пщэрылъ къашишІ къалэнхэр зэфІэхыным хьэлэлу, жэуаплыныгъэр зыхашіэу бгъэдэт іэшіагъэлі псо-

Ныщхьэбэрей зэхуэсым къедгъэблэгъащ зи зэфіэкікіэ. щІэныгъэкІэ, акъылкІэ ехъулІэныгъэ лъагэхэр зыІэрызыгъэхьа, зыхуагъэувыжа мурадхэм ялъэІэсу я щхьэми, жылагъуэми, зыщыщ щіыналъэхэми, ди къэралми ехъуліэныгъэ куэд къыхуэзыхъа ціыхухэр, - жиіащ Бейтыгъуэным. - Я Іэщіагъэкіэ зэмыліэужьыгъуэми, зи гугъу сщіы ціыхухэр зэрешаліэ зэщ-хьу яхэлъ хьэл-щэн нэхъыщ-

хьэм - абыхэм зыхуагъэувыж хьэм - аоыхэм зыхуагъэувыж къалэнхэмрэ мурадхэмрэ зыlэрагъэхьэ, пэжыр, захуагъэр, жэуаплыныгъэр я гъуазэу, ябгъэдэлъ зэфіэкіхэмрэ зэчийнрэ я тегъэщіапізу. Аращ Дунейпсо, Урысейпсо Арткомитетхэм апхуэдэхэм пщіэрэ шых хэшіых хэшіых хэшіых хэшіых хэшіых хэшіых хэшіых хэшіых хэшіых хэші щіыхьрэ щіыхуащіыр

Ізуес жиіахэм пищэу пшы-хьым къыщыпсэлъа Пащты Борис пэублэу къихьащ Мая-ковский Владимир и усэм хэт ковский різакрайній у усам дэі псальзжэр: «Уафэм вагьуэхэр къыщыщыщіэнэкіэ, Абыхэм зыгуэр хуэныкъуэщ». - Зэхуэсым зи ціэ дахэ къыщраўнун іэщіагьэліхэм ящыщ дэтхэнэми сохъуэхъў си гуапэў.

Абыхэм уафэ джабэм вагъуэ ціыкіу щыщіагъэнауэ жыпіэ хъунущ, сыту жыпіэмэ, я зэфіэкіри я гуащіэри ирахьэліэ жылагъуэм щыщыіэ щытыкіэр, цІыхухэм яку дэлъ зэхущытыкІэр нэхъ нэху, хуабэ щІыным, - къыхигъэщащ Пащтым.

Абдежым Іэгуауэ иным щІэту утыкум ирашащ Кавказ республикэхэм я Ізнатіз зэмылізу-жьыгъуэхэм я унафэщіхэу, Іэщіагъэліхэу «Илъэсым и ізщіа взіліху «ильзовім и щыху-2023» дунейпсо зэпеуэм и лауреат хъуахэр. Япэу апхуэ-дэ піщіз зыльысар УФ-м и Журналистхэм я союзым и Федеративнэ Советым хэт, Къэбэрдей-Балъкъэрым

Журналистхэм я зэгухьэныгъэм и тхьэмадэ, КъБР-м щІыхь зиІэ и журналист, «Адыгэ псалъэ» газетым и редактор

нэхъыщхьэ Жыласэ Заурбэчщ. АдэкІэ апхуэдэ гулъытэ лъагэ зыгъуэтахэм ящыщщ «Гранит» ООО-м и генеральнэ унафэщі, УФ-м и Президентым егъэ-джэныгъэмрэ щіэныгъэмкіэ и саугъэтым и лауреат Хьэгъэжей Ислъам, Дагъыстэн Республикэм и музыкантхэм союзым и унафэщІ, УФ-м гъуазджэхэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакіуэ Баширов Хъан, КъБР-м, КъШР-м, Ингуш Рес-публикэм щіыхь зиіэ я артистпуоликам щыхь зиів на длист-кэ Жангуразовэ Фатімиэт, «Къалэ электросетхэр» АО-м и генеральнэ унафэщі, «Вече» льэлкъ зэгухьэныгъэм и па-шэ, КъБР-м и Жылагъуэ палатэм хэт Литвинов Роман, ду-нейпсо цІэрыІуагъ зиІэ Sibirian Wellness и лэжьакіуэ, УФ-м и Wellness и лэжьакіуэ, УФ-м и щівналъэ куэдым зи псапэ лэжьыгъэхэр нэс Ибрагимовэ Изахат, Абхъаз Республикэм щівхь зиіз и артист, «Бэабээ», «Овла» ансамблхэм я пашэ Еуаз Зубер, нэгъуэщіхэри. Абыхэм иратащ Дунейпсо, Уры-Аоыхэм иратащ дунеипсо, уры-сейпсо Арткомитетхэм, Твор-чествэмкіз дунейпсо Акаде-мием, Урысейм и Лъзпкъхэм я Ассамблеем къабгъздэкі Дыщэ орденымрэ «Дыщэ гло-бус» щіыхым и кубокымрэ, «Илъзсым и ціыху-2023» ду-нейпсо зэпеуэм и лауреат зэ-

рыхъуамкІэ тхылъри щіыгъуу илъэсыр Егъэджа кіуэмрэ унэтіакіуэмрэ я гъзу зэрыщытар гулъытэншэ зэры мыхъуар наlуэу, етlуанэу уты-

кум ирашащ а ІэщІагъэ гуапэм зэгурыІуэныгъэр Кавказ щІыкум прашащ а годіа із уатізм къэлэлу ирилажьзхэм ящыщ гуп. Апхуэдэхэт КъБР-м и курыт школхэм я лэжьакіуэхэу Дудар Людмилэ, Дыгъэ Іэсият, Ело-къуз Заремэ, Къаздэхъу Марат, Къардан Анжела Къанкъул Къардэн Анжелэ, Къанкъул Риммэ, Къардэн Олеся, Мэлбахъуэ Ленэ, Шэрий Мадинэ, Щоджэн Мадинэ, Узеевэ Лейла, Шэшэн Республикэм щыщу Прадедовэ Ларисэ, Сергеевэ Маргаритэ, «Лэгъупыкъу» сабий центрым и медсестра начальных магажай Омара хъыжь Хьэгъэжей Оксанэ, «Псыгуэнсу» ансамблым и унафэщI Мыз Хьэжмурат сы-Оксанэ,

Бейтыгъуэным щІыгъуу абыхэм дамыгъэхэмрэ щІыхь тхылъхэмрэ яритыжащ КъБР-м и Парламентым Шэнхабзэмкіэ, граждан жылагъуэм зегъзу-жьынымрэ хъыбарегъащіэ политикэмкІэ и комитетым и унафэщІ Къумал Заурбэч.

Я ціэ фіыкіэ ираіуащ, да-мыгъэ лъапіэхэмрэ щіыхь, фіыщІэ тхылъхэмрэ иратащ хьэрычэтыщіэу, къулыкъущіэхэу Мыд Эмилие, Къаныкъуей Тимур, Лампіэжь Каринэ, Уэркъ Мухьэмэд, Щэбэтыкъуэ Мадинэ, нэгъуэщІхэми.

Ди шІыналъэм и ІэшІагъэлІхэм, зигури зи псэри зыпэрыт лэжьыгъэм етахэм апхуэдиз тульытэ яхуээыщ Бейтыгъуэн Ізуеси хуэфащэ дыдэу ягъэльэпіащ а пщыхьэщхьэм. Иригъэкіуэкі жылагъуэ, къэрал лэжьыгъэшхүэм, мамырыгъэр

налъэм зэрыщигъэбыдэм, щэнхабзэм, гъуазджэм, литературэм я зыужьыныгьэм илъэс куэд лъандэрэ хуищ хэлъхьэныгъэ иным папщІэ абы къыхуагъэфэщащ Дагъыстэн Республикэм жылаабы къыхуагъэфэщащ дагтъыстэн Республикэм жылагтъу гулъытэ лъагэ зэрыщию щыхьэт техъуэ дамыгъэ лъапіэр - «Дагъыстэным и щыхьрэ пщіэрэ — Дыщэ къуршыбгъэ» дыщэ орденыр. Ар Бейтыгъуэным Ізгуаушхуэм протисты дагуаты да регибъ щіэту къритыжащ а республикэм и ліыкіуэ Ибрагимовэ Изахат.

уэрэдхэмрэ къафэхэмкІэ Я уэрэдхэмрэ къафэхэмкіз пшыхьыр ягъэдэхащ Кавказ щіыналъэм и артист ціэрыіуэ-хэу Даур Иринэ, Уээрокъуэ Чэрим, Мусиевэ Алинэ, ціыхубз уэрэдхэмкіз «Кавказ» ан-самблым (унафэщіыр Жылау Арсенщ), Джелиевэ Оксана, «Кабардинка» къэрал акаде-мическэ ансамблым и къз-ракіужуау Шауалыхъу Лианафакіуэхэу Щауэлыхъу Дианэ-рэ Мэшыкъуэ Русланрэ, Цере-новэ Делгерэ, Гуцаев Нодар, нэгъуэщіхэми.

Пшыхым кърихьэлІа псори зэбгрыкіыжащ ялъэгъуамрэ зыхащіа гурыщіэхэмрэ къызэщіаізтауэ, дэтхэнэми и нэгум гуапагъэ гуэр кърихрэ «и гур уафэ джабэм къыщыщіэна уасрэ джасэм къвыщыная вагъуэ ціыкіум идз нурым къи-гъэнэхуу піэрэ», жыпіэу. ТАМБИЙ Линэ.

Сурэтхэр Къарей Элинэ трихащ

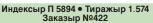

Редактор нэхъыщхьэ ЖЫЛАСЭ Заурбэч

Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм и 19-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымк!э Къэбэрдей-Балъкъэр щ!ыналъэ !уэхущ!ап!эм ПИ № ТУ07-00117-м щІэту ятхащ

Зы илъэсым газетыр 156-рэ къыдокі. (12+)

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым – 42-56-19; унафэщІ-редакторхэм - 40-48-54, 40-06-33; ап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-75-78

ДИ ХЭЩІАПІЭР 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республи-кэ, Налшык къалэ, Лениным и ціэр зезыхьэ

Газетым Іэ щытрадзар сыхьэт 18.00-рщ.

«Издательство «Южный регион» 1здательство «Южный регио ООО-м щытрадзащ. 357600, Ставрополь край, ЕсэнтІыгу къалэ, Никольскэ уэрам, 5-А